

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA HISTORIE

**ANTIČTÍ AUTOŘI V KNIHOVNĚ OLMOUCKÉHO BISKUPA
KARLA II. Z LIECHTENSTEINA-CASTELKORNA**

Bakalářská diplomová práce

Gabriela Faronová

Studijní obor: Historie

Vedoucí práce: PhDr. Ivana Koucká

Olomouc 2009

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou diplomovou práci zpracovala samostatně a uvedla v ní veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci 12. dubna 2009

.....
Gabriela Faronová

Poděkování

Ráda bych na tomto místě vyjádřila své poděkování paní PhDr. Ivaně Koucké za cenné rady a připomínky a za to, že byla po celou dobu pečlivou a svědomitou patronkou mojí práce. Další mé velké poděkování patří knihovníkovi zámecké knihovny Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži, Bc. Cyrilu Měsíci za ochotu a čas, který mi věnoval.

Obsah

Úvod	5
I. Zámecká knihovna Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži	
I.1. Zámek a jeho stručná historie	9
I.2. Olomoucký biskup Karel II. z Liechtensteina-Castelkorna	11
I.3. Dějiny kroměřížské zámecké knihovny od jejího založení po současnost	15
II. Antičtí autoři v biskupově knihovně	
II.1. Nákupy knih	21
II.2. Ex-libris Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna	25
II.3. Rukopisný katalog z roku 1691	27
II.4. Umístění antických autorů v knihovně	31
II.5. Tiskařská produkce antické literatury	34
III. Tematické rozdělení antických autorů	38
IV. Soupis antických autorů v knihovně olomouckého biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna	46
Závěr	81
Prameny a literatura	84
Summary	94
Seznam ilustrací	95
Anotace	97
Rejstříky	
Rejstřík autorů	98
Rejstřík míst vydání a tiskařů/vydavatelů	101
Rejstřík chronologický	108
Rejstřík signatur	110

Úvod

Zámecké knihovny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku tvoří unikátně dochovaný soubor, obsahující více než 340 jednotlivých fondů s celkovým počtem přes 1 600 000 svazků. Obsahují literaturu od konce 8. století do poloviny 20. století. Středověké kodexy a prvotisky jsou většinou latinské, během 16. století se zvyšuje podíl němčiny, v 17. a 18. století převládá v mnoha fondech francouzština. Častěji se pak můžeme setkat ještě s itaštinou a španělštinou, ojediněle pak s angličtinou, která se vyskytuje spíše až v průběhu 19. století. Koncept zachování knihoven jako svébytných sbírek prosadil na počátku 50. let 20. století PhDr. Bohumír Lifka, který se postaral o záchranu mnohých knihoven. Tyto knihovny jsou dnes v majetku různých institucí: největší část vlastní Národní muzeum a Národní památkový ústav, po roce 1989, kdy došlo k restitucím některých knihoven původním vlastníkům, i soukromé osoby. Všechny tyto knihovny, bez ohledu na majitele, jsou metodicky spravovány oddělením zámeckých knihoven Knihovny Národního muzea.¹

Zachování sbírek ve své původní podobě představuje dnes největší bohatství zámeckých knihoven. Díky tomu je možné studovat vznik a vývoj jednotlivých sbírek, sledovat zájmy doby i konkrétních majitelů, módní trendy, které ovlivňovaly celou společnost.² Knihovny na zámcích a dalších šlechtických sídlech v minulosti vznikaly i zanikaly nebo často měnily svého majitele. Největší změny, které zámecké knihovny postihly, nastaly po roce 1620, kdy se ve značné míře proměnila celá šlechtická společnost, a v letech 1945 a 1948, kdy došlo ke konfiskaci všech zámeckých knihoven a k likvidaci celé řady z nich. Z předbělohorských sbírek se zachovaly pouze dvě knihovny, a to lobkowická v Roudnici a žerotínská na Bludově.

Velká většina zámeckých knihoven dochovaných do dnešní doby vznikala až v 17. a v následujících staletích, a to obvykle jako soukromé knižní sbírky sběratelskou činností, nákupy celých knižních celků nebo začleňováním osobních knihoven jednotlivých šlechticů do rodových celků. Často tvořily trvalou výbavu rodového sídla a zůstaly v místech svého založení po několik staletí. Jejich rekonstrukce je dnes možná na základě katalogů, ale i dochovaných knihovních

¹ MAŠEK, Petr a kol.: *Zámecké knihovny ve Zlínském kraji*. Zlín, 2008, s. 9.

² Ibid.

jednotek.³ Obdobným typem knihovny je i zámecká arcibiskupská knihovna v Kroměříži, jejíž celistvost nebyla nijak zásadně narušena. Protože dnes má přes 90 000 svazků, řadí se k nejrozsáhlejším knižním sbírkám u nás.

Řada zámeckých knihoven se po dlouhou dobu snažila ve své době obsáhnout kompletní vědění tehdy známého světa. Šlechticové cíleně vytvářeli encyklopedické sbírky, které jim umožňovaly vzdělávání. To však ke zvýšeným nákladům, které narážely na finanční limity rodů. Budování rozsáhlého knihovního fondu přímo souviselo s obecným životním stylem aristokracie, která hledala uplatnění především v politice, a proto shromažďovala literaturu politickou, ale i historickou (antickou, středověkou a soudobou) s cílem hledat v ní poučení. S uplatněním ve státní správě pak souvisela literatura právníká, sbírky zákonů, teorie práva a státu. Tradiční oblastí šlechtického zájmu byla často armáda, proto se v knihovnách nacházejí četná militaria či dějiny armád apod. Protože zámek byl zpravidla i správním centrem velkostatků, byla v knihovně zastoupena i literatura zemědělská či lesnická. V některých knihovnách se nacházejí sbírky literatury přírodovědecké a historické.⁴

Zámecké knihovny často sloužily nejen svým majitelům, ale i širšímu okruhu vzdělanců. V 19. století stoupá v zámeckých knihovnách množství beletrie, knihovny se tak stávaly centrem zábavy a odpočinku.⁵

Ve své práci budu věnovat pozornost již zmíněné zámecké arcibiskupské knihovně v Kroměříži, zejména antickým autorům v původní knihovně olomouckého biskupa Karla II. z Lichtensteina-Castelkorna, jenž svůj episkopát zastával v letech 1664 - 1695.

Práci rozčleňuji do čtyř kapitol. V první kapitole nejprve čtenáře seznamuji se stručnou historií kroměřížského zámku, s osobností biskupa Karla II. z Lichtensteina-Castelkorna a s dějinami knihovny od jejího založení až po současnost. Historií knihovny se ale příliš podrobně nezabývám, neboť ta už je kvalitně zpracována Ivou Vlčkovou-Butolovou.

V druhé kapitole se věnuji hlavnímu tématu práce, a to dílům antických autorů v původní biskupově knihovně. Hlavním pramenem, ze kterého v této kapitole vycházím, je rukopisný katalog *Catalogus Librorum, qui in Sua Celsitudinis Episcopi Olomucensis Bibliotheca reperiuntur, Conscripti die 9. Aprilis 1691*. Na základě jeho rozboru jsem si udělala představu o skladbě antické literatury,

³ RADIMSKÁ, Jitka: *Knihovna šlechtičny. Francouzské knihy Marie Ernestiny z Eggenbergu na zámku v Českém Krumlově*. České Budějovice, 2007, s. 5 - 6.

⁴ MAŠEK, Petr a kol.: op. cit., s. 10 - 11.

⁵ Ibid., s. 11.

kteřou biskup vlastnil ještě v době před oficiálním založením knihovny. Právě na počátku 90. let se nejspíš začal vážně zabývat myšlenkou na založení knihovny co by veřejné instituce. Proto také věnuje značné finanční prostředky na rozsáhlé nákupy knih, jak to dokládají archivní prameny.

K založení knihovny pak došlo 14. května 1694. Jak biskup v zakládací listině stanovil, knihovna měla být nadále rozšiřována a doplňována. Sám biskup zajišťoval nákupy knih až do roku 1695. Těmto nákupům je věnována další podkapitola, ve které jsem se snažila zjistit, kdy přesně k nim došlo. Bohužel se mi nepodařilo najít či určit přesná data, protože smlouvy o nákupech a účty neosahují žádné podrobnější informace o jednotlivých titulech.

Přesto je sledování těchto pramenů důležité, neboť představují rovněž základní pramen pro další podkapitolu o ex-libris. Veškeré účty a smlouvy o nákupech jsou uloženy v olomoucké pobočce Opavského zemského archivu, a to ve fondu Arcibiskupství Olomouc, ve volné korespondenci biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna. Poslední dvě podkapitoly pak rozebírají umístění antické literatury v knihovně a její tiskařskou produkci.

V druhé kapitole se však zejména snažím zjistit, do jaké míry byla díla antických spisovatelů zastoupena v knihovně vysokého církevního hodnostáře a zda se stala předmětem čtenářského zájmu Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, či měla v knihovně spíše jen reprezentativní charakter.

Třetí velká kapitola obsahuje tematické rozdělení antických autorů. Cílem poslední čtvrté kapitoly pak je vytvořit kompletní soupis všech antických autorů z biskupovy knihovny. V soupisu vždy uvádím jméno autora, název díla a další informace vážící se k určitému tisku. Se všemi díly antických autorů jsem ve studovně zámecké knihovny pracovala, abych mohla zjistit, zda obsahují nějaké čtenářské poznámky apod. Pro lepší orientaci v soupisu autorů, jejich jmen, míst vydání a tiskařů a pro přehled signatur jednotlivých tisků jsem se snažila vytvořit rejstříky.

Zpočátku bylo určitým problémem psaní biskupova jména, neboť v literatuře bývá uvedeno různými způsoby. Podle účtů a smluv z biskupovy korespondence jsem se však přiklonila k psaní z *Liechtensteina-Castelkorna*.

Předkládaná práce se kromě pramenů opírá také o sekundární literaturu. Je však nesnadné říci, která publikace je pro mne stěžejní, neboť pracuji především s prameny a sekundární literaturu považuji pouze za doplňující zdroj poznatků.

K dějinám kroměřížského zámku a knihovny jsem použila velmi kvalitně zpracovanou práci Ivy Vlčkové-Butulové, zabývající se dějinami knihovny od jejího založení po současnost.

Všeobecný přehled o zámeckých knihovnách jsem čerpala z prací Petra Maška a z článků sborníků, jejichž redaktorkou je Jitka Radimská. Jsou zaměřeny na problematiku výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven, především v období raného novověku.

Z prací věnujících se antickým tradicím je třeba uvést monografii Ladislava Varcla - *Antika a česká kultura*. K problematice biskupova ex-libris se mi neocenitelným zdrojem stala publikace *Znaky olomouckého biskupství a arcibiskupství, olomouckých biskupů a arcibiskupů. Moravská církevní heraldika* od Jiřího Loudy.

Veškerá jména antických autorů jsem sjednotila podle pravopisu klasické latiny a řečtiny. K tomu jsem využila *Slovník řeckých spisovatelů a Slovník latinských spisovatelů*.⁶

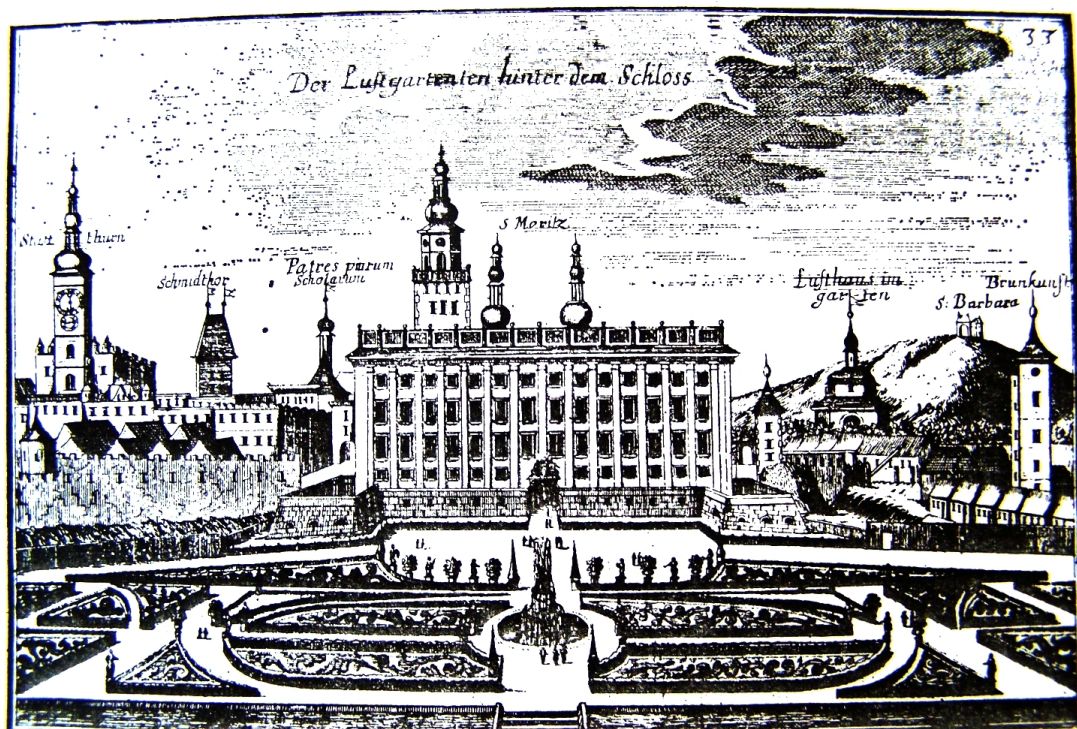
⁶ Úplné bibliografické údaje o hodnocených publikacích jsou uvedeny v seznamu pramenů, literatury a internetových stránek.

I. Zámecká knihovna Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži

I.1. Zámek a jeho stručná historie

Zásluhou olomouckého biskupa Bruna ze Schauenburku byla Kroměříž již od 13. století významným sídlem olomouckých biskupů, později arcibiskupů. Jako sídlo vysokých církevních představitelů se stala centrem vzdělanosti, umění a také centrem ekonomické správy celé olomoucké diecéze či arcidiecéze. Bruno ze Schauenburku postavil přibližně v místech dnešního zámku gotický hrad a přispěl k tomu, aby Kroměříž byla povýšena na město králem Přemyslem Otakarem II. Gotický hrad byl v 16. století, v době episkopátu Stanislava I. Thurza (1497 – 1540), přestavěn na renesanční zámek. Doba třicetileté války se stala katastrofou jak pro město, tak i pro zámek, který byl vážně poškozen při dobytí města Švédy roku 1643. Druhým „zakladatelem“ města a stavitelem raně barokního zámku se stal biskup Karel II. z Liechtensteina-Castelkorna. V roce 1752 na zámku vypukl požár, který zničil celé druhé poschodí, při požáru byla zasažena také knihovna. V roce 1777 bylo olomoucké biskupství povýšeno na arcibiskupství, proto se změnil také název zámku na Arcibiskupský zámek. Ústavodárný říšský sněm v letech 1848 - 1849 proslavil město i zámek, stejně jako návštěva ruského cara Alexandra III. a návštěva rakouského císaře Františka Josefa I. v roce 1885. Po roce 1918 již význam kroměřížské rezidence jako sídla olomouckých arcibiskupů klesal. V roce 1998 byl zámek se zahradami zapsán na Listinu světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO. Od roku 2006 v Kroměříži působí územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu, sbírky spravuje od roku 2007 kroměřížská pobočka Arcidiecézního muzea v Olomouci, které je součástí Muzea umění Olomouc.⁷

⁷ MAŠEK, Petr a kol.: op. cit., s. 21.

Pohled na Kroměříž a biskupský zámek. Reprodukce leptu J. van den Nypoorta z roku 1691.
 Ilustrace 1.

Kroměříž – dřvořez J. Willenbergera z r. 1593
 Ilustrace 2.

I.2. Olomoucký biskup Karel II. z Liechtensteina-Castelkorna

Jméno olomouckého biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna je v dějinách Moravy velmi známé, a to především pro jeho stavební činnost, budování kroměřížské biskupské rezidence, založení biskupské zámecké knihovny a podporu umění. Jeho jméno tak překonává pomíjivost času, jak je také vyjádřeno na fresce v sálu biskupské knihovny. V roce 1752 postihl kroměřížský zámek rozsáhlý požár, který zasáhl i knihovnu. V rámci obnovy zámku a hlavně knihovnických sálů po požáru roku 1759 byla provedena i malířská výzdoba většího sálu knihovny.⁸

Námět fresky provedl na objednávku olomouckého biskupa Leopolda Bedřicha Egkha (1758 - 1760) Josef Stern.⁹ Téma fresky je typické pro výzdobu barokních knihoven. Jedná se o oslavu Věd a Umění pod záštitou Světla přicházejícího z nebes a olomouckých biskupů - Leopolda B. Egkha jakožto obnovitele zámku po požáru a Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, zakladatele knihovny a stavebníka zámku.¹⁰ Nejzajímavější částí fresky je právě ta, na které je vypodobněn biskup Karel II. Nad oběma kratšími stranami velkého knihovnického sálu malíř vytvořil dvě pyramidální kompozice, na jejichž vrcholy umístil portréty oslavovaných biskupů. Nalevo od vstupu do sálu můžeme spatřit portrét biskupa Karla II., který byl namalován dle biskupova oficiálního portrétu z doby kolem roku 1680. Je v oválném medailonku s zlatým nápisem *CONDIDIT*, jenž připomíná, že vyobrazený biskup nejen zřídil a přestavěl biskupské letní sídlo v Kroměříži a učinil z něj svoji rezidenci, ale také kapitálem 10 000 zlatých založil tamní knihovnu. Biskupův portrét přidržuje namísto svého štítu bohyně vědění, moudrosti a umění Minerva. V zobrazení Minervy je rovněž ukryta upomínka na biskupovo stavební podnikání, neboť Minerva byla považována také za vynálezkyni a bohyni stavitelství.¹¹ Shora přilétá Daimón, troubící na trubku s vlajkou s biskupovým erbem a v druhé ruce drží vavřínový věnec. Žena s olivovou větvíčkou, tedy personifikace bohyně Míru a Smíření,¹²

⁸ VLČKOVÁ-BUTULOVÁ, Iva: *Zámecká knihovna v Kroměříži v letech 1752 - 1850*. Vlastivědný věstník moravský, roč. 23, 1971, č. 3, s. 352.

⁹ Smlouva o vymalování stropu velkého knihovnického sálu byla uzavřena 7. dubna 1759 s Josefem Sternem (1716 - 1775), dvorním malířem hraběte Leopolda z Ditrichšteina. Smlouva se nachází v: Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc (dále jen ZAO, p. O.): fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, kart. 1713, inv. č. 12 885, sign. F 30/22 - 1.

¹⁰ PAVLÍČKOVÁ, Radmila: *Sídla olomouckých biskupů. Mecenáš a stavebník Karel II. z Liechtensteina-Castelkorna 1664 - 1695*. Olomouc, 2001, s. 7.

¹¹ LOUDOVÁ, Michaela: "*Hortus episcopi debet esse sacra biblia*." *Knihovní sály zámku v Kroměříži - příspěvek k ikonografii maleb Josefa Sterna*. In: Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity, F 47, Brno, 2003, s. 20.

¹² CIMRCHANZL, Tůma: *Antická mythologie*. Praha, 1999, s. 337.

zapisuje do knihy biskupovy činy. Žena opírající se o torzo sochy je personifikace Sochařství. V levé části fresky se nachází personifikace Malířství a Architektury, dívka držící plán kroměřížského zámku, která přímo poukazuje na biskupovu stavební činnost. Pod Karlovým portrétem je zpodobněna bohyně Tyché s rohem hojnosti, ze kterého se sypou mince a květiny. Voustatý stařec s křídly a kosou u jejích nohou je Čas, ztotožňovaný se Saturnem či Chronem, který směrem k biskupovi pozvedá torzo antické sochy.¹³

Ilustrace 3: Nástěnná malba s portrétem Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna ve Velkém knihovním sále.

V dolní části je zobrazen stařec s pádlem a s nádobou, ze které vytéká voda, tedy Poseidón jako alegorie řeky Moravy. Námět této fresky ukazuje, jak velký význam biskupovi Karlu II. přikládali jeho další nástupci v biskupském úřadě. Freska je oceněním za Karlovu velkorysou podporu umění a bohatou stavební činnost.¹⁴

Karel II. z Liechtensteina-Castelkorna se narodil 8. dubna 1624 jako nejstarší syn zemského hejtmana v Kladsku Phillipa Rudolpha z Liechtensteina-Castelkorna¹⁵ a Clary Wintler von Platsch. Karel II. pocházel ze starého rodu Liechtensteinů, hrabat z Graubünden v Tyrolsku, který založil rytíř Carolus okolo roku 1277.¹⁶

¹³ LOUDOVÁ, Michaela: op. cit., s. 21.

¹⁴ PAVLÍČKOVÁ, Radmila: op. cit., s. 7.

¹⁵ PEŘINKA, V. František: *Dějiny města Kroměříže*. Díl 2., část 1. a 2. Kroměříž, 1947, s. 566.

¹⁶ Přídomek z Castelkorna získal Liechtensteinům Paulus, dvorní maršálek na dvoře římsko-německého císaře Maxmiliána I. Paulus byl později vyznamenán řádem zlatého rouna a obdržel za své

Po studiích u jezuitů v Innsbrucku a na Germaniku v Římě se roku 1637 stává kanovníkem v Salzburku. Roku 1640 se stává kanovníkem v Olomouci. Od r. 1641 studoval na univerzitě v Ingolstadtu, kde získal doktorát práv. Roku 1653 se stává kanovníkem v Pasově a 1654 dómským děkanem v Salzburku.¹⁷

Ilustrace 4: Portrét Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Dne 12. března 1664 byl Karel II. z Liechtensteina-Castelcorna zvolen olomouckým biskupem.

Po návratu do Salzburku, se připravoval na cestu na moravské území. Biskupova cesta vedla nejprve do Kroměříže, kde vyvrcholila slavnostním vstupem

a návštěvou kostela sv. Mořice a biskupského zámku. Do Olomouce biskup slavnostně vstoupil ve dnech 27. - 28. října roku 1664 a byl zde rovněž slavnostně intronizován v katedrále sv. Václava.

Na přelomu srpna a září 1664 již nový biskup začíná ve svém úřadě oficiálně působit.¹⁸

Město Kroměříž plnilo v rámci biskupských rezidenčních měst funkci sídelní, a to z důvodu přítomnosti několika ústředních institucí ve vztahu k menzálním a lenním statkům biskupství. Této hlavní „venkovské rezidenci“ náleželo rovněž mincovní privilegium, což vedle významného ekonomického aspektu hrálo reprezentační roli.¹⁹ Kroměříž tedy zastávala hospodářské, správní a administrativní funkce, které byly spjaty se správou biskupských statků, a zaujímala rovněž

zásluhy hraběcí titul, roku 1500. Od svého bratra Ulricha, biskupa tridentského, dostal Paulus zámek Castelkorno. Georg Philipp založil linii nesoucí jméno hrabat z Liechtensteina, svobodných pánů Castelkorno a Schönen.

VLČKOVÁ, Iva: *Karel z Lichtenštejna-Kastelkorna (1624-1695) a založení zámecké knihovny v Kroměříži*. Blansko, 1967 - 68, s. 28.

¹⁷ SUCHOMEL, Dan - VIDEMAN, Jan: *Mincovnictví olomouckých biskupů a arcibiskupů (1608 - 1820)*. Kroměříž, 1997, s. 131.

¹⁸ PAVLÍČKOVÁ, Radmila: op. cit., s. 18.

¹⁹ Budova mincovny se nacházela v Biskupském předzámčí (před hradbami za Mlýnskou branou).

významné reprezentativní místo. Za třicetileté války byla Kroměříž opakovaně drancována (v letech 1643 a 1645), což ještě podtrhla morová epidemie roku 1647.²⁰

Po nastoupení do biskupského úřadu nový biskup svoji pozornost soustředil na obnovu zničeného biskupství, které dramaticky prošlo třicetiletou válkou a švédskou okupací. Za jeho episkopátu tak současně začíná rozsáhlá obnova všech biskupských rezidenčních sídel²¹ (pouze budování kroměřížské rezidence se protáhlo až do roku 1698). K uskutečnění všech stavebních záměrů bylo nutné silné finanční zázemí, a proto se biskup rozhodl využít svého mincovního práva v co možná největším rozsahu. Nová biskupská mincovna v Kroměříži patřila mezi jeho první stavby zbudované v Kroměříži. Biskup rozhodně dostal svým slibům - stavěl a opravoval kostely, biskupské budovy, zakládal hospodářské objekty (sklárný či železářny), otevíral lomy, založil také pivovar. V Kroměříži založil Květnou zahradu ve francouzském stylu, položil základy kroměřížské zámecké obrazárny a knihovny. Známa je také jeho vzácná hudební sbírka, sbírka mincí a medailí.²²

Mohutný stavební ruch je poukazem na osobní ctižádostivost nejvýznamnějšího moravského stavebníka druhé poloviny 17. století, nebo také na povinnost, jíž se nově zvolený biskup zavázal ve volební kapitulaci nechat znovu vybudovat zničené zámky, především kroměřížský zámek. Velkorysá stavební činnost a další kulturní aktivity - vytvoření rozsáhlé obrazové galerie, zámeckých zahrad, založení knihovny a zámecké kapely poukazují také na potřebu společenské reprezentace své osoby a svého úřadu.²³

²⁰ PEŘINKA, V. František: op. cit., s. 375.

²¹ Stavební akce probíhaly současně v Olomouci, Kroměříži, Mírově, Brně, Vyškově a Kelči.

²² SUCHOMEL, Dan - VIDEMAN, Jan: op. cit., s. 131.

²³ PAVLÍČKOVÁ, Radmila: op. cit., s. 15.

I.3. Dějiny kroměřížské zámecké knihovny od jejího založení po současnost

Knihovna kroměřížského zámku patří k významným církevním historickým knihovnám na Moravě. Karel II. z Liechtensteina-Castelkorna se se stejným zaujetím, s jakým přistupoval ke stavebním podnikům, stavěl rovněž k znovuvytvoření biskupské knihovny, neboť předchozí knižní soubor z 16. století byl zničen v průběhu třicetileté války. O nové založení knihovny se zasloužil zakládací listinou dne 14. května 1694.²⁴ Skladbou knihovního fondu se podobala svojí spíše klášterní než zámecké sbírce. Zpočátku měla být centrální knihovnou olomouckého biskupství, a tak reprezentovala duchovní i světskou moc olomouckých biskupů. Měla soustřeďovat veškeré vědění několika staletí, jak dokazují nejenom knihy teologické, ale rovněž i knihy nejružnějších oborů.²⁵ V zakládací listině je také stanoveno, že knihovna nemá mít ryze soukromý účel, ale že je určena i pro veřejnost. Biskup věnoval peníze i na plat knihovníka, na nákupy a vazby nových knih. V knihovně převládaly knihy především teologické, bohatě je zastoupena literatura filozofická, historická, právní, matematická, lékařská a v neposlední řadě také antická literatura, které se budu věnovat dále.

Prvním knihovníkem byl jmenován Urban Heeger, děkan kostela Panny Marie v Kroměříži. Po něm do úřadu nastoupil páter Augustin Kneutgen, který zajišťoval nákupy knih pro biskupa již od roku 1687. Ve svém úřadu zůstal až do roku 1695, kdy po smrti Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna roku 1695 převzali správu nad knihovnou piaristé.²⁶ Bylo tak učiněno dekretem, který vydal biskup Karel III. Lotrinský dne 11. srpna 1699 v Osnabrückeru. Knihovna pak byla využívána výhradně jen členy řádu.²⁷ Za biskupa Wolfganga Hannibala Schrattenbacha (1711 - 1738) byla kroměřížská knihovna rozšířena o koupi knihovny historika a kněze Jiřího Středovského (1679 - 1713), obsahující velmi vzácné rukopisy.²⁸ Z první poloviny 18. století také pochází výpůjční kniha, která přibližuje využití knihovny a která je světovou raritou.²⁹

²⁴ VLČKOVÁ, Iva: op. cit., s. 30.

²⁵ MAŠEK, Petr a kol.: op. cit., s. 11.

²⁶ Piaristé byli do Kroměříže povoláni biskupem Karlem II. z Liechtensteina-Castelkorna, který jim v roce 1687 v Kroměříži založil kolej. Knihovníky biskupské (později arcibiskupské) knihovny byli až do roku 1833.

²⁷ VLČKOVÁ, Iva: op. cit., s. 30.

²⁸ VLČKOVÁ-BUTULOVÁ, Iva: *Dějiny zámecké knihovny v Kroměříži v letech 1700-1752*. Vlastivědný věstník moravský, roč. 22, 1970, č. 2, s. 171.

²⁹ PAVLÍČKOVA, Radmila: op. cit., s. 141.

Biskup Jakub Arnošt z Liechtensteina (1738 - 1745) plánoval knihovnu přestěhovat do Olomouce, kde by se knihovní fond dal lépe využít, avšak po jeho jmenování salcburským arcibiskupem bylo od tohoto záměru upuštěno.³⁰ Roku 1752 postihl kroměřížský zámek velký požár. Nejvíce bylo poškozeno celé druhé poschodí, ve kterém byla umístěna také knihovna. Díky záchranným pracím piaristických studentů a císařských vojáků se ji však podařilo téměř celou zachránit. Po požáru byly knihy prozatímně uloženy ve sklepech zámku, kde dlouho ležely neuspořádané a teprve až v roce 1770 byly přestěhovány do nově opravených knihovnických sálů. Po požáru nebyla knihovna do roku 1770 doplňována a část knih a archiv byly převezeny do Olomouce a uloženy do konzistoře, a tam také už zůstaly.³¹

Počet svazků knih z doby před požárem není přesně znám. Historikové Beda Dudík, A. Pilař a František Moravec uvádí, že v té době bylo v knihovně okolo 36 000 svazků. Avšak v roce 1802 měla knihovna jen 14 000 svazků knih.³² Podle odhadu, uvedeného v článku Cyrilem Měsícem, mohla mít knihovna před požárem okolo 20 000 svazků. Musíme však počítat s tím, že některé knihy shořely, jiné byly převezeny do Olomouce a již se nevrátily.³³

V letech 1760 - 1776 spravoval olomoucké biskupství biskup Maxmilián Hamilton (1760 - 1776). Pořídil pro knihovnu celé vnitřní zařízení a také se postaral o to, aby se rozrostla. Věnoval do ní svoji příruční knihovnu a také mincovní sbírku.³⁴ Olomoucké biskupství bylo dne 5. prosince 1777 povýšeno na arcibiskupství a spolu s povýšením diecéze se změnil i název na Arcibiskupská knihovna (bibliotheca Archiepiscopalis).³⁵ Převažovala v ní literatura teologická a historická, církevní historie a církevní právo, přírodovědecká a obrozenecká literatura. Ke konci 18. století ji navštěvovali už i světští badatelé, z historiků např. František Martin Pelcl, Josef Dobrovský, Gelasius Dobner, František Palacký, Pavel Josef Šafařík, Antonín Boček, Beda Dudík a další. Zájem historiků

³⁰ MAŠEK, Petr a kol.: op. cit., s. 24.

³¹ VLČKOVÁ-BUTULOVÁ, Iva: *Zámecká knihovna v Kroměříži v letech 1752 - 1850*. Vlastivědný věstník moravský, roč. 23, 1971, č. 3, s. 352.

³² VLČKOVÁ-BUTULOVÁ, Iva: *Dějiny zámecké knihovny v Kroměříži v letech 1700 - 1752*. Vlastivědný věstník moravský, roč. 22, 1970, č. 2, s. 171 - 172.

³³ MĚSÍC, Cyril: *Budování kroměřížské zámecké knihovny a osoba čtenáře v průběhu staletí*. In: Radimská, Jitka (ed.): *K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven*. Opera romanica 4. České Budějovice, 2003, s. 414.

³⁴ Ibid.

³⁵ VLČKOVÁ-BUTULOVÁ, Iva: *Zámecká knihovna v Kroměříži v letech 1752 - 1850*. Vlastivědný věstník moravský, roč. 23, 1971, č. 3, s. 356 - 357.

o knihovnu a archiv souvisí se zvýšeným zájmem o národní historii na konci 18. a na počátku 19. století.³⁶

V roce 1803 vypukl na zámku další požár, poškozena byla zámecká věž a kapitulní archiv, knihovnu však nezasáhl. Knihovna měla v té době okolo 14 000 svazků knih. Kardinál Rudolf Jan (1819 - 1831) do ní věnoval svoji knihovnu čítající okolo 6 000 svazků. Byla tak obohacena o knihy zabývající se výtvarným uměním, i hudební sbírkou.

V 60. letech 19. století kardinál Bedřich Fürstenberg (1853 - 1892) koupil knihovnu vatikánského archiváře Augustina Theinera. Po přivezení těchto knih do Kroměříže byla roku 1875 založena tzv. Nová knihovna,³⁷ která zahrnovala asi 30 000 svazků.³⁸ O uspořádání a zkatalogizování tohoto množství knih se zasloužil knihovník Eduard Mayer z Ahrdoffu a Friedrich Bojakovský.³⁹

Mezi významné badatele počátku 20. století patřili např. budoucí knihovník Antonín Breitenbacher, kroměřížský historik František Václav Peřinka a další.⁴⁰ V roce 1915 obsahovala celá knihovna 38 358 svazků, z toho Stará knihovna měla 13 768 svazků⁴¹ a Nová knihovna (Teinerova) 24 590 svazků. V knihovně bylo také uloženo 137 rukopisů o 172 svazcích a 172 prvotisků.⁴²

První světová válka neměla pro knihovnu nijak závažné důsledky. Byla poškozena pouze tím, že měla menší přírůstek nových knih. Knižní produkce byla totiž malá a knihkupci odmítali ve válečné době posílat knihy na ukázkou, čímž se snížila možnost výběru. V této době se o knihovnu staral dr. Antonín Breitenbacher, který uspořádal a zpracoval vzácnou hudební sbírku, sbírku medailí a mincí, grafickou sbírku, sbírku sfragistickou, sbírku map a plánů. Z jeho činnosti je patrné, že byl jednou z nejvýznamnějších osobností mezi kroměřížskými knihovníky.

³⁶ MĚŠÍČ, Cyril: op. cit., s. 415.

³⁷ Nová knihovna byla založena kardinálem Fürstenbergem ve druhé polovině 19. století. Jejím základem byly knihy z knihovny Augustina Theinera. V současnosti obsahuje přibližně 25 000 knih. Je zaměřena na historii, historickou topografii, knihovnictví, architekturu, teologii - zejména na patrologii, přírodní vědy a umění.

³⁸ MĚŠÍČ, Cyril: op. cit., s. 415.

³⁹ MAŠEK, Petr a kol.: op. cit., s. 26 - 27.

⁴⁰ VLČKOVÁ-BUTULOVÁ, Iva: *Dějiny zámecké knihovny v Kroměříži od roku 1850 až po dnešek*. Vlastivědný věstník moravský, roč. 28, 1976, č. 1, s. 48.

⁴¹ Stará knihovna byla doplňována pouze do roku 1887.

⁴² VLČKOVÁ-BUTULOVÁ, Iva: *Dějiny zámecké knihovny v Kroměříži od roku 1850 až po dnešek*. Vlastivědný věstník moravský, roč. 28, 1976, č. 1, s. 48.

V roce 1929 knihovna čítala celkem 39 966 svazků. Stará knihovna⁴³ byla již uceleným uzavřeným historickým celkem s dvěma katalogy - lístkovým abecedním dle jmen autorů a knižním přírůstkovým dle čísel. Nová knihovna obsahovala 25 906 svazků a byla umístěna ve čtyřech místnostech - v pracovně společně s příruční knihovnou, v Manském sále, v místnosti manské registratury a v jedné místnosti v prvním patře. Měla šest katalogů - lístkový abecední, knižní přírůstkový, lístkový odborný, místní katalog, lístkový katalog inkunábulí dle jmen autorů a lístkový katalog rukopisů dle jmen autorů.⁴⁴

Za druhé světové války byl do roku 1940 celý arcibiskupský majetek spravován Arcibiskupstvím olomouckým. Ačkoli v letech 1942 - 1945 byla knihovna využívána především Němci, podařilo se předejít možným ztrátám. Ty knihy, které Němci považovali za politicky závadné, byly uschovány, jinak většina knih zůstala na svých místech.⁴⁵

Dne 21. března 1948 byla vyhlášena tzv. druhá pozemková reforma, která zasáhla celé Arcibiskupství olomoucké, včetně zámku v Kroměříži. Došlo k zestátnění arcibiskupských pozemků a lesů a vznikly instituce Československé státní statky Kroměříž a Československé státní lesy Kroměříž.⁴⁶ Zámek i sbírky byly v květnu 1948 dány do správy státu jako Správa arcibiskupského majetku. Taktéž v květnu byly arcibiskupský archiv a knihovna rozhodnutím olomouckého arcibiskupa Josefa Karla Matochy přeměněny na samostatný nábožensko-vědecký ústav s názvem Arcibiskupský archiv a knihovna v Kroměříži.⁴⁷

Správou knihovny byl pověřen PhDr. Rudolf Zuber, který v letech 1948 - 1950 přebíral fondy zkonfiskovaných církevních a klášterních knihoven, které byly k zámecké knihovně připojeny, z nichž nejvýznamnější je nákelská farní knihovna obsahující 1 500 tisků převážně z 15. a 16. století. Dále k ní byla přiřčena knihovna arcibiskupského gymnázia a knihovny františkánských klášterů a také bývalá piaristická knihovna. V roce 1952 tak obsahovala celkem 75 000 svazků knih.⁴⁸

⁴³ Stará knihovna byla založena biskupem Karlem II. z Liechtensteina-Castelkorna na konci 17. století. Skládá se ze tří částí: Předsíně, Předsálí a Velkého sálu. Dnešní stav je z druhé poloviny 18. století z důvodu oprav po požáru. Je umístěna ve druhém patře zámku.

⁴⁴ Ibid., s. 49 - 52.

⁴⁵ Ibid., s. 52.

⁴⁶ MAŠEK, Petr a kol.: op. cit., s. 30.

⁴⁷ Ibid., s. 31.

⁴⁸ VLČKOVÁ-BUTULOVÁ, Iva: *Dějiny zámecké knihovny v Kroměříži od roku 1850 až po dnešek*. Vlastivědný věstník moravský, roč. 28, 1976, č. 1, s. 53.

K definitivnímu zestátnění zámku a sbírek došlo 10. srpna 1950, zámek byl předán Místnímu národnímu výboru v Kroměříži, vzápětí ale přešel pod správu kroměřížské pobočky Národní galerie v Praze a numismatická sbírka pod Numismatické oddělení Národního muzea v Praze.⁴⁹ V roce 1952 převzala knihovnu a archiv pod svoji správu ministerská komise, která je téhož roku předala na krátkou dobu do správy Univerzitní knihovny v Olomouci. V letech 1959 - 1970 knihovnu spravovalo Okresní vlastivědné muzeum, pozdější Uměleckohistorické muzeum v Kroměříži. Novou důležitou činností se stala revize, kterou v letech 1961 - 1963 provedli manželé Bradovi. Ti zároveň sepsali lokální pětisvazkový katalog, používaný dodnes. V roce 1970 přešla knihovna pod správu Státního zámku a zahrad v Kroměříži. od roku 1970 byla knihovna uzavřena, opět byla veřejnosti zpřístupněna roku 1972.⁵⁰

Od roku 1984 se začala zapisovat statistika návštěvnosti, která dokazuje zvýšený zájem o knihovní fond. V roce 1989 došlo k potvrzení vlastnictví veškerých zámeckých sbírek Arcibiskupstvím olomouckým a o rok později se změnil název zámku na Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži. V roce 2001 pak na Státní památkový ústav - Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži a konečně od roku 2003 do února 2006 na Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, Správa státního Arcibiskupského zámku a zahrad, se sídlem v budově zámku.⁵¹ Poslední revize knihovního fondu probíhala v letech 2003 - 2006.

Od ledna roku 2007 převzalo správu všech sbírkových fondů kroměřížského zámku Arcidiecézní muzeum Olomouc, které má na zámku svoji pobočku. Od roku 1996 působí jako knihovník zámecké knihovny Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži Bc. Cyril Měsíc. Hlavní knihovník Muzea Umění Olomouc, pod které Arcidiecézní muzeum Kroměříž spadá, Mgr. Nikolas Proksch, vybral pro zpracování kroměřížského fondu knihovnický program Clavius.⁵² Badatelna Arcidiecézního muzea Kroměříž zahájila činnost v září 2007 a v současnosti jsou pro badatele vyhrazeny dva dny v týdnu, a to úterý a středa.

V současné době má knihovna přes 90 000 svazků. Toto číslo je pouze odhadem, neboť neodpovídá přírůstkovým číslům, a to proto, že pod jedním přírůstkovým číslem bývá často zahrnuto několik svazků. Proto by knihovna potřebovala důkladnou revizi, při které by byly spočítány všechny svazky jednotlivě.

⁴⁹ MAŠEK, Petr a kol.: op. cit., s. 32.

⁵⁰ Ibid., s. 36.

⁵¹ Ibid., s. 38.

⁵² Ibid.

Knihovna má dnes již i elektronický katalog, který je však určen pro potřeby knihovníka. Do budoucna se také plánuje zdigitalizování a zpřístupnění knihovního fondu veřejnosti.

II. Antičtí autoři v biskupově knihovně

II.1. Nákupy knih

Jak jsem již v předchozí kapitole uvedla, roku 1694 biskup Karel II. z Liechtensteina-Castelkorna založil knihovnu olomouckého biskupství. Aby knihovna vůbec mohla vzniknout, daroval jako její základ svoji osobní knihovnu se zhruba 4 500 svazky, které shromáždil cílenými nákupy.

Důležitým pramenem pro sledování nákupů knih jsou smlouvy a účty, uložené ve volné korespondenci biskupa Liechtensteina-Castelkorna.⁵³ Převážná část korespondence je psána v němčině, část pak v latině. Dopisy, které zasílali biskupovi jeho římské agenty, jsou pak psány italsky. Dopisy a zprávy pocházející z biskupovy úřední agendy jsou psány převážně německy. Bohužel, tyto archivní prameny mají spíše obecný charakter. Jedná se např. o zprávy, že do Kroměříže byla zaslána bedna knih apod. Podařilo se mi najít jen pár nabídek či seznamů, kde byly vypsány jednotlivé tituly knih.

Nákupy nebyly omezeny jen na knižní trh v Čechách a na Moravě, ale uskutečňovaly se především ve Francii, Itálii a ve Vídni. Čilou korespondenci vedl biskup Karel II. s Adamem Seyerlem z Benátek, který biskupa informoval o událostech a dění v Benátkách, v Římě a na papežském dvoře, ale také mu zasílal zprávy o knihách vydávaných v Itálii, ať byly psány v italštině nebo v latině.⁵⁴ Latinské knihy se kupovaly také prostřednictvím římského agenta Giovanniho Petignieriho, který s biskupem Karlem II. z Liechtensteina-Castelkorna vedl pravidelnou korespondenci. Ve svých zprávách biskupa informoval o dění v Římě, ale i o nových knihách. Další knihy byly získávány v komisi knihkupce Ziegra v Praze a v jeho pobočce v Brně. Tady byl prostředníkem kanovník František Ignác Miller z Brna, který obstarával knihy z Prahy a francouzské tisky z Paříže.⁵⁵

⁵³ ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc. Volná korespondence olomouckého biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Arcibiskupství Olomouc 1144 - 1961. Inventář, II. díl nelistinná část.

⁵⁴ KOUŘIL, Miloš: *Biskupa Karla Liechtenštejna rádci a zpravodajci*. In: *Historická Olomouc a její současné problémy*. Olomouc, 1985, s. 113.

⁵⁵ Z 20. srpna 1681 se dochovala upomínka o dodání francouzských knih adresovaná Millerovi. ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 154, inv. č. 570, sign. 98.

Jak dokládají archivní materiály, nakupování knih se biskup začal věnovat už od roku 1666.⁵⁶ Nákup byl prováděn komisionálním způsobem a hlavními dodavateli se stali pražský knihkupec Zieger a brněnský kanovník Ignác Miller. Je jisté, že Liechtenstein pro svou potřebu i pro potřebu svých úřadů získával knihy během celého svého episkopátu, ale cílevědomé a rozsáhlé nákupy uskutečňoval pravděpodobně až ke konci svého úřadování, kdy se vážně obíral myšlenkou založit knihovnu.⁵⁷

Z 22. srpna 1687 se v biskupově korespondenci dochoval seznam cca 30 knih, jejichž cena celkem činí přes 21 zlatých rýnských.⁵⁸ O dalším nákupu knih se můžeme dovědět ze zprávy kroměřížského hejtmana Ferdinanda Elbognera z 26. srpna 1690, který sděluje, že kanovník Miller poslal do Kroměříže bednu knih.⁵⁹ Další, daleko větší nákup knih je doložen z 27. ledna 1693. Urban Heger sděluje, že do Kroměříže byly dovezeny knihy od Ziegra za 600 zlatých.⁶⁰ Dne 19. srpna 1694 pak kanovník Miller biskupovi oznamuje, že pražský knihkupec Zieger poslal do Kroměříže další dva balíky knih.⁶¹ Poslední zpráva dokládající nákup knih je datována ke dni 9. června 1695, kdy opět kanovník Miller uvádí, že Zieger poslal tři bedny knih do Chrlic.⁶²

Rozsáhlé nákupy ale nebyly uskutečňovány jen těsně před založením knihovny. Jeden z prvních se realizoval 17. října 1669. Jednalo se o celou právnickou knihovnu z Vídně. Tuto koupi zajistil biskupův vídeňský agent Heinrich Harrer.⁶³ 5. ledna 1687 pak Ignác Miller biskupa informuje o dalších zakoupených knihách.⁶⁴ O tři týdny později byl vystaven účet za vazbu knih.⁶⁵ 26. května byly koupeny další knihy a 30. června 1687 knihkupec Zieger zaslal do Kroměříže seznam 38 knih, uvádějící i cenu za každý titul. Bohužel, antická literatura se v tomto seznamu nevyskytuje. Knihy však nebyly jen kupovány. Některé knihy biskup dostal i darem, jak o tom nejspíš

⁵⁶ Zpráva z 15. května 1666 od biskupova římského agenta Petignieriho, že objednal požadované liturgické knihy v Benátkách.

ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 71, inv. č. 523, sign. 51.

⁵⁷ TOMÁŠEK, Václav: *K dějinám knihovny Uměleckohistorického muzea v Kroměříži*. In: Šafařík, Jiří (red.): *Sborník Uměleckohistorického muzea v Kroměříži*. Kroměříž, 1969, s. 9.

⁵⁸ ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 125, inv. č. 544, sign. 72.

⁵⁹ ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 132, inv. č. 547, sig. 75.

⁶⁰ ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 139, inv. č. 550, sign. 78.

⁶¹ ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 142, inv. č. 551, sign. 79.

⁶² ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 144, inv. č. 552, sign. 80.

⁶³ ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 79, inv. č. 526, sign. 54.

⁶⁴ ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 124, inv. č. 544, sign. 72.

⁶⁵ ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 124, inv. č. 544, sign. 72. Ze dne 24. ledna 1687.

svědčí dopis Wentzelsberga, který mu posílá knihy.⁶⁶ O vřelém vztahu biskupa ke knihám svědčí i to, že zakoupené knihy sám prohlížel, zda jsou úplné, a teprve poté je zaplatil.⁶⁷

Jak je tedy z archívních pramenů vidět, biskup Karel II. z Liechtensteina-Castelkorna cílenými a organizovanými nákupy vybudoval nový rozsáhlý knižní fond, založený na zisku jednotných souborů knih z pozůstalostí a na výběru konkrétních děl z nabídek knihkupců či přes síť svých agentů. Ačkoli se údaje o nákupech knih v biskupově korespondenci vyskytují poměrně často, nepodařilo se mi přesně určit, ze kterých nákupů pochází antická literatura, neboť, jak už jsem výše uvedla, charakter zpráv je obecný a neobsahují podrobné informace o daných knihách.

Biskup koncipoval knihovnu jako moderní veřejnou instituci, jak stvrdil v zakládací listině. V ní také zdůrazňuje, že ty knihy, v nichž se nalézají neocenitelné vědecké informace, je třeba sbírat do knihovny, aby zde zůstaly zachovány pro užitek potomků. Na udržování knihovny uložil kapitál 10 000 rýnských zlatých a z 5 % ročního úroku měly být pokryty náklady na činnost a rozšiřování knihovny. Ročně mělo být vynaloženo 440 rýnských zlatých na nákup nových knih a 60 rýnských zlatých se mělo ročně vyplácet jako plat knihovníkovi. V listině jsou též stanoveny povinnosti knihovníka, který musí: *"Knihovnu pořádati, udržovati v ní pořádek a čistotu, starati se, aby knihy byly na svém místě a v dobrém stavu. Půjčí-li někomu svazek mimo knihovnu, zapíše jej a včas bude dbáti o jeho vrácení. Ale půjčovati knihy ven ze zámku smí jen s biskupským svolením. Vedle knihovního sálu je čítárna, která bude se v zimě řádně vytápěti. Knihovník bude v ní úřadovati dvakráte týdně, v úterý a pátek, vždy dopoledne od devíti do jedenácti, odpoledne ode dvou do čtyř hodin a žadatelům předloží knihy podle přání, kdyby však někdo nutně potřeboval knih i jiný den, nebude knihovníkovi za těžko vyhověti mu. Bude míti zájem o nová vydání klasiků a dobrých spisovatelů a může je za souhlasu biskupova kupovati. Proto musí udržovati dobrý styk s knihkupci a s knihaři. Jakmile dojdou nové koupené knihy, prohlédne je, jsou-li úplné a dobře svázané."*⁶⁸

V závěru listiny biskup vyzývá své nástupce, aby o knihovnu pečovali, chránili ji a rozšiřovali.⁶⁹

⁶⁶ ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 73, inv. č. 524, sign. 52. Dopis je ze dne 17. března 1667.

⁶⁷ TOMÁŠEK, Václav: op. cit., s. 9.

⁶⁸ PEŘINKA, V. František: op. cit., s. 675 - 676.

Certe lingua preciantibus: Comparatori danti comparata
 parva signum, et datus raris pulchris, certantibus Didachin
 num: Item concemite ex parte lectore civitatis, qui emnen
 in reverentiam arceat, et ad debitam veneraticam in reventes
 compellat, deferatur atq; comidetur, atq; alia requirita ad hoc
 comparari possint, determinavimus, et numerate precant
 ad annum, perpetuum censum quinq; pro cento elevarimus, ce
 850. flo. trecentos quinquaginta florenos Rhenenses.

Secundo pro litens omibus diebus Sabbatis, et die festu
 B. Virginis Mariae, seu in Eccl. Coleg. S. Charitij, seu ad Altar
 nam S. V. Mariae in foro habendis, item per Octavam Corporis
 Christi de venerabilis decantandis, in mercedem Cantoris pro Di
 rectore choris, Choralistis, Organista, Thurnero, determin
 avimus, et sub eodem superioris dicti censu elevarimus. Mille
 1750. flo. septingenta quinquaginta florenos.

Tertia pro Bibliothecario et Bibliotheca perpetua annui,
 quam in extra nostra Gemiriani ex libris nostris sumptum
 comparatis creavimus, et non solum eandem conservari, sed
 augeri magis et magis, cupimus, ordinavimus, et sub eodem
 censu elevarimus decem milia florenorum Rhenensium.

10000. flo. Quarto Pro additamento quatuor canonicis Residentibus
 Collegiate hie Gemiriansis S. Charitij, cuiuslibet annu
 4800. flo. ce fl. constituvimus et ad censum perpetuum dictum elevarimus
 quatuor milia octingentos florenos Rhenenses.

17400. flo.

Ilustrace 5: Zakládací listina kroměřížské knihovny.

⁶⁹ Více informací o zakládací listině: DUDÍK, Beda: *Bibliothek und Archiv im fürsterzbischöflichen Schlosse zu Kremsier*. Wien, 1870, s. 3 - 5.

BRADA, Vojtěch: Rozbor zakládací listiny zámecké knihovny v Kroměříži. *Věstník Muzea v Kroměříži*, 1963, č. 16, s. 22 - 25.

II.2. Ex-libris Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna

Po oficiálním založení knihovny nechal Liechtenstein-Castelkorn veškeré své knihy opatřit ex-libris se svým znakem. Objednávka na jejich vytištění byla dána k brněnskému tiskaři, a to v počtu 1 200 menších a 3 600 větších lístků. V listopadu 1694 byly hotové lístky s exlibris poslány na zámek.⁷⁰ 23. listopadu pak biskup píše Ignáci Millerovi, že tři balíky znaků došly a že je jich 4 800.⁷¹ Z toho také vyplývá, že v době založení knihovny biskup vlastnil necelých 5 000 svazků knih. Všechny biskupovy knihy tak byly označeny biskupovým vlastnickým ex-libris, na kterém je vyobrazen buď původní rodový erb rodu z Liechtensteina-Castelkorna, nebo biskupův úřední erb.

Antická literatura, se kterou jsem pracovala, je rovněž označena těmito dvěma erby. Otázkou ale zůstává, proč má část knih původní rodový erb a část knih úřední. Možné by mohlo být vysvětlení, že knihy, s rodovým erbem, vlastnil Karel II. ještě před tím, než předal veškerý svůj majetek olomouckému biskupství a oficiálně založil knihovnu roku 1694. V zakládací listině uvádí, že na udržování knihovny uložil 10 000 zlatých. Knihy pocházející z nákupů této knihovní nadace pak pravděpodobně nechal označit svým úředním biskupským erbem. Co se týče antických autorů, převážná část je označena právě biskupovým úředním erbem. Většina antické literatury tak nejspíš pochází z nákupů hlavně z devadesátých let, kdy biskup knihy nakupoval intenzivněji a ve velkém množství.

Jak tedy vypadá biskupovo ex-libris? Biskup Karel II. pocházel z rodu Liechtensteina-Castelkorna, jehož erbem byl čtvrcený štít, v prvním a čtvrtém červeném poli je stříbrný lev, druhé a třetí je děleno, dole celé černé, nahoře stříbrné s rostoucím červeným lvem ve skoku. Jako srdeční štít je modrý štítek se stříbrným klínem.⁷² Část antické literatury je označena právě tímto rodovým erbem.

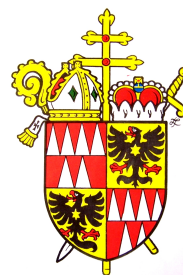
Ilustrace 6:
původní rodový
erb.

⁷⁰ PEŘINKA, V. František: op. cit., s. 676.

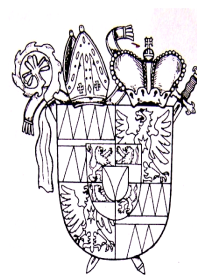
⁷¹ ZAO, p. O.: fond Arcibiskupství Olomouc, kart. 164, inv. č. 583, sign. 111.

⁷² LOUDA, Jiří: *Znaky olomouckého biskupství a arcibiskupství, olomouckých biskupů a arcibiskupů*. Moravská církevní heraldika. Olomouc, 1977.

Ve druhé části knih se vyskytuje biskupův úřední znak. Olomoucké biskupství mělo jako znak čtvrcený štít, v jehož prvním a čtvrtém poli červené barvy je původní znak olomouckého biskupství, tedy se šesti stříbrnými kuželi, nahoře čtyři a dole dva. Ve druhém a třetím zlatém poli je umístěna černá orlice se zlatou šesticípou hvězdou na hrudi a s červenou zbrojí. Štít je nahoře ozdoben biskupskou mitrou a knížecí korunou na znamení biskupova postavení jako říšského knížete. Za štítem je postaven dvojitý kříž (od r. 1777) a zkřížená berla a meč na znamení moci duchovní i světské.⁷³

Ilustrace 7: erb olomouckého biskupství.

Ilustrace 8: úřední znak, jako ex-libris.

Úřední znak olomouckého biskupa Karla II. z Lichtensteina-Castelkorna spojuje tyto dva uvedené znaky v jeden, a to tak, že původní erb rodu z Lichtensteina-Castelkorna je umístěn jako srdeční štítek na znaku biskupského biskupství.⁷⁴

⁷³ LOUDA, Jiří: op. cit.

⁷⁴ Erb je převzat z: SUCHOMEL, Dan - VIDEMAN, Jan: op. cit., s. 131.

II.3. Rukopisný katalog z roku 1691

V době, kdy Karel II. z Liechtensteina-Castelkorna darovací listinou odkázal veškerý majetek olomouckému biskupství, vznikl také nejstarší rukopisný katalog knihovny *Catalogus Librorum, qui in Sua Celsitudinis Episcopi Olomucensis Bibliotheca reperiuntur, Conscripti die 9. Aprilis. 1691.*⁷⁵ Katalog z roku 1691 zpracoval ceremoniář zakladatele knihovny Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna a děkan kostela P. Marie v Kroměříži Urban Franz Augustin Heeger.⁷⁶ Katalog podává informace o tehdejším složení knihovny a stal se rovněž podkladem pro Liechtensteinovu závěť a darovací listinu, kterou svůj majetek odkázal biskupství. Necelých 3600 knih⁷⁷ je v katalogu rozděleno do patnácti tematických skupin:

- ◆ *Index / Sacrorum Bibliorum Conci/liorum Patrum Scripturarum / et Concionatorum,*
- ◆ *Index / Theologorum Speculativorum,*
- ◆ *Index / Theologorum Moralium,*
- ◆ *Index / Controversistarum,*
- ◆ *Index / Canonistarum,*
- ◆ *Legistae,*
- ◆ *Medici,*
- ◆ *Historici Ecclesiastici,*
- ◆ *Historici Profani,*
- ◆ *Historici Peregrinarum Linguarum,*
- ◆ *Philosophi Mathematici / Politici omnis generis, atque / varii Artistae,*
- ◆ *Miscellanei Libri,*
- ◆ *Humanistae,*
- ◆ *Ascetae,*
- ◆ *Rituales et Precatorii.*⁷⁸

⁷⁵ Sign. H VIII - 3b, př. č. 12 080.

⁷⁶ MĚSÍC, Cyril: *Listiny. 7.3 Catalogus Librorum Bibliothecae Episcopalis Cremsiriensis.* In: Zatloukal Ondřej - Zatloukal Pavel (ed.): *Luk a Lyra. Ze sbírek Arcidiecézního muzea Kroměříž.* Olomouc, 2008, s. 302.

⁷⁷ *Ibid.*, 7.4...,s. 304.

⁷⁸ Seznam svatých knih, kázání církevních otců, komentáře a výklady Bible, spisy k Bibli, spisy k Bibli a k jejím jednotlivým částem / Seznam knih spekulativní teologie / Morální teologie / Kontroverzní knihy, polemické spisy / Knihy kanonického práva / Právní literatura / Lékařská literatura / Církevní dějiny / Světské dějiny / Historická literatura v cizích jazycích / Filozofická

V katalogu evidujícím necelých 3 600 knih jsou zapsány knihy získané pečlivě volenými a individuálně motivovanými nákupy v průběhu třiceti let.⁷⁹ Záznamy ale neposkytují potřebné bibliografické údaje, neboť autor katalogu zpravidla opsal jen jméno autora a část názvu, nebo jenom samotný název. U některých titulů bývá uveden i formát knihy. Záznamy jsou většinou řazeny abecedně za sebou. I přes určité nepřesnosti, podává katalog jistou představu o sbírce antických autorů a také o uložení knih. Dnes se katalog nachází v arcibiskupské knihovně v Kroměříži, pod sign. H VIII - 3b, př. č. 12080. Informace o skladbě biskupovy knižní sbírky, jejíž antická část je hlavním předmětem méj práce, jsem získala právě z tohoto rukopisného katalogu pořizovaného roku 1691.

Antičtí autoři se v tomto katalogu nachází v několika tematických skupinách, a to zejména v:

Legistae / právní literatura - Codex iuris civilis.

Medici / lékařská literatura - Hippokrates a Galénos.

Historici profani / světské dějiny - Gaius Iulius Caesar, Gaius Plinius Secundus, Publius Cornelius Tacitus, Gaius Tranquillus Suetonius, Cornelius Nepos, Gaius Sallustius Crispus, Dionysios z Halikarnassu, Josephus Flavius, Publius Annaeus Florus, Pausanias, Plutarchos Chaeronensis.

Philosophi Mathematici / Politici omnis generis, atque / varii Artistae, / filozofická literatura, matematická literatura, politická literatura všeho druhu a jiné nauky - Titus Livius, Thúkydídés, Plutarchos Chaeronensis, Flavius Josephus, Florus Publius Annaeus, Publius Cornelius Tacitus.

Historici Peregrinarum Linguarum / historická literatura v cizích jazycích - Xenofon, Maximus Valerius, Thúkydídés, Titus Livius, Aristoteles, Flavius Vegetius Renatus, Lucius Annaeus Seneka, Marcus Tullius Cicero, Vitruvius Pollio, Publius Ovidius Naso, Plutarchos Chaeronensis.

Miscelanei Libri / různé knihy - Homéros, Lucius Annaeus Seneka.

Humanistae / humanistická literatura - Aisopos, Claudianus Claudius, Marcus Tullius Cicero, Publius Ovidius Naso, Publius Vergilius Maro, Horatius Quintus Flaccus.

literatura, matematická literatura, politická literatura všeho druhu a jiné nauky / Různé knihy / Humanistická literatura / Asketická literatura, teologické spisy / Obřady a modlitby.

⁷⁹ PAVLÍČKOVÁ, Radmila: op. cit., s. 137.

Církevní otcové jsou zařazeni pod skupinami týkajícími se náboženských a teologických záležitostí:

Sacrorum Bibliorum Conci/lorum Patrum Scripturistarum / et Concionatorum /

Seznam svatých knih, kázání církevních otců, komentáře a výklady Bible - Dionysios

Aeropagita, Sophronius Eusebius Hieronymus, Origenés.

Index / Theologorum Moralium / morální teologie - Aurelius Augustinus.

Historici Ecclesiastici / církevní dějiny - Sophronius Eusebius Hieronymus.

Thome Schmid reformatoris fructus curio. 4.

Thucydide Athenien de la guerre qui fut entre les
Peloponesiens et Atheniens. 12.

Uß Iſta natio in Frühſter nation anglang und
Ußprung. fol.

Titus Livius und L. Florus von Römijſch Ariz. fol.

di Tomaso Corracchi Scote piu famose del mondo. fol.

Triumphwagen der gütten von Massai. 8.

Turici Imperij novissima descriptio germanicæ. 4.

Türkiſche und Ungariſche Chronica. fol.

V.

Valentini Leuchtij Hiſtoriſche Spiegel von den
Mirakeln der Lützenſchen Schlachten
von Gott v. Sachung victorin. 8.

Illustrace 9: stránka z katalogu z roku 1691.

II.4. Umístění antické literatury v knihovně

Původní interiér knihovny, tak jak jej nechal vyrobiť její zakladatel Karel II. z Liechtensteina-Castelcornu, se nám kvůli ničivému požáru v roce 1752 nedochoval. Knihovna, tak jak ji vidíme dnes, vznikla až v druhé polovině 18. století za episkopátů dvou biskupů spravujících biskupství po požáru, a to biskupa Leopolda Bedřicha hraběte z Egkhu a Hungersbachu a biskupa knížete Maximiliána Hamiltona.⁸⁰

Veškeré prostory knihovny jsou situovány ve 2. patře kroměřížského zámku. Stará knihovna je umístěna ve třech sálech – jeden velký sál s ochozem, druhý menší a třetí, dosti malý, byl původně pouhou předsíní, avšak pro nedostatek místa k ukládání knih se nachází skříně s knihami i zde.

Velký sál je situován v jihovýchodním nároží 2. patra zámku. Knihovní skříně, vyrobené z dubového dřeva, vznikly roku 1766 za biskupa Hamiltona. Pokrývají všechny stěny místnosti po celé výšce. Nacházejí se všal i na galerijním ochozu a tvoří s klenbou organický celek a jsou nadepsány zlatým písmem na modrém poli zlatě lemovaných kartuší:

A / SS. PATERS.

B / INTERPRETES.

C / THEOL.MORAL.

C₂ / THEOL.SPECVL.

D/ CANONISTAE.

E / IVRIST.CIVIL.

F / HISTORICI.

F₂ / HISTORICI SS.

H / CONCIONAT.

⁸⁰ DOPITOVÁ, Simona: *Kroměřížská knihovna olomouckých biskupů ve světle raně novověkých rukopisných katalogů*. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví, Kabinet knihovnictví, 2007, s. 33. (Diplomová práce).

Ilustrace 10: Pohled na Velký sál zámecké knihovny.

V tomto sále je tedy zastoupena literatura teologická – patristika, scholastika, biblické komentáře, postily, kázání, životopisy světců a popisy herezí. Dále díla historická, týkající se především církevní historie – dějiny církevních řádů, klášterů, církevních sněmů, ale také dějiny Čech, Moravy, Rakouska a Uher, Německa i jiných evropských států. Dále je tu ve větším množství obsažena literatura právnická – teorie práva, uspořádání státu, sbírky zákonů, římské, církevní, německé, feudální a obchodní právo.⁸¹

Právě zde, ve skříni pod označením E. Ivrist. civil., najdeme soubor římského práva Codex iuris civilis. Pod skupinou F. Historici taktéž můžeme najít poměrně rozsáhlou část antické literatury.

Malý sál na jihovýchodním nároží druhého patra zámku sousedí s velkým sálem západní stěnou. Interiér vznikl v rámci oprav zámku po požáru a knihovní skříně byly pořízeny roku 1783. Jednotlivé skříně kopírují styl skříní ve Velkém sálu, a jsou umístěny kolem všech stěn místnosti až do stropu. Jsou rovněž nadepsány zlatým písmem na modrém poli zlatě lemovaných kartuší:

I / PHILO. ET MATHE.

K / MEDICI.

L / HVMANIS. ET PHILOL.

L / HVMANISTAE.

M ET N / GALLICI ET ITALICI.

G / CONTROVERSISTAE.⁸²

V Malém sále se vyskytuje velká část antických autorů, jejichž spisy jsou nejčastěji zařazeny ve skříních pod skupinami:

I / PHILOSOPHI, MATHEMATICI, MECHANICI.

K / MEDICI ET CHIRURGICI.

⁸¹ Ibid., s. 33 - 36.

⁸² Ibid., s. 37.

L / HUMANISTAE, POETAE ET ORATORES.

M / GALLICI ET ITALICI.

Mimo antickou literaturu zde můžeme nalézt literaturu týkající se lékařství, lékárnictví a chemie, díla věnující se matematice, aritmetice, astronomii i některým technickým oborům. Nachází se zde také spisy o architektuře, filosofii, právu, dále polemiky, lexikony a gramatiky. Nalezneme zde i francouzské tisky.⁸³

V **předsálí** jsou skříně o poznání jednodušší, bez zlacení a výzdob. Nejsou ani nijak nadepsány. Díla zde umístěná mají velmi různorodý charakter. Jedná se o náboženskou literaturu – misály, breviáře, dogmatická a liturgická díla, edice biblických textů a jejich komentářů, sbírky kázání a homiletika, životopisy světců i teologické traktáty. Jsou zde uložena i díla antických autorů. Součástí předsálí jsou i historické práce jako kroniky, církevní dějiny, dějiny papežství, dějiny Čech, Moravy a olomouckého biskupství. Také církevní právo, církevní organizace a sněmy. Větší množství děl se týká lékařství, anatomie, chirurgie a lékárenství. Část literatury tvoří také dějiny hudby, hudebniny, numismatická literatura, soubor cestopisů atd.⁸⁴

⁸³ Ibid, s. 37.

⁸⁴ Ibid., s. 37 - 38.

II.5. Tiskařská produkce antické literatury

Téměř veškerá antická literatura v biskupově knihovně je importovaná, neboť v Uhrách, v Čechách i v alpské oblasti převládal knižní obchod nad knižní výrobou. Dle adresy vydavatele (impresa) pochází nejvíce titulů z Francie, a to zejména z Paříže a Lyonu. Za francouzskou produkcí následuje hned německá, zde většina tisků byla vytištěna ve Frankfurtu nad Mohanem, Kolíně nad Rýnem nebo v Leidenu. O něco méně je pak zastoupeno Nizozemí, tedy Amsterdam a švýcarská města - Basilej a Ženeva. Co se týká jazykové stránky, velká většina všech antických autorů je tištěna latinsky, jako druhý nejpočetnější jazyk je pak třeba uvést kombinaci latiny-řečtiny. Ostatní národní jazyky se vyskytují spíše výjimečně, přesto jsem našla pár knih tištěných německy, francouzsky a jednu knihu v řečtině.

Významným knižním střediskem ve Francii byl již v období humanismu Lyon. Čtyřikrát ročně se tu konaly významné knižní veletrhy a lyonští knihtiskaři i knihkupci čile obchodovali se svými kolegy v Paříži, Bordeaux, Toulouse, Benátkách, Florencii, Pise, Antverpách, Basileji, Ženevě a Frankfurtu nad Mohanem. Jejich zásluhou se oblast knižní kultury laicizovala, neboť se zaměřili na novější literární žánry, a knihy vydávali nejen v latině, ale i v národních jazycích (francouzštině, italštině, španělštině).

Jedním z významných lyonských humanistických tiskařů a nakladatelů byl Gryphius Sébastien (1491 - 1556), který pro svou dílnu nacházel vzor u Alda Manutia.⁸⁵ Vydal několik set titulů řeckých a latinských klasiků i soudobé beletrie. Tiskárnu, kterou po Gryphiově smrti spravovali do roku 1564 dědicové, převzal jeho syn Antoine Gryphius. Jeho tiskařská produkce je doložena v letech 1565 - 1599.⁸⁶ V knihovně olomouckého biskupa Liechtensteina-Castelkorna se z produkce Antonia Gryphia dochovalo vydání Ciceronových filozofických spisů pod názvem *De Philosophia* z roku 1570.⁸⁷

Útočištěm literatury, která byla v době rekatolizace v Paříži i jinde pronásledována, se stalo Nizozemí, zejména jeho severní část, která přešla k protestantismu, zatímco Antverpy se staly jedním z hlavních středisek protireformace. Mezi významné tiskaře působící v tomto městě patřili Francouzi

⁸⁵ Aldus Manutius - 1449 - 1515, italský nakladatel a tiskař, známý tiskem knih, tzv. aldinek. V Benátkách roku 1489 založil tiskárnu Officina Manutiana. Jeho tisky vynikají krásnou úpravou.

⁸⁶ VOIT, Petr: *Encyklopedie knihy. Starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století*. Praha, 2006, s. 320.

⁸⁷ Sign. M I/2 - 33, př. č. 17 177.

Christophe Plantin a Balthasar Moretus. Christophe Plantin († 1589) se z obavy před inkvizicí dal do služeb španělského krále. V roce 1576 se uchýlil ke svému příteli, významnému filozofu, právníkovi a filologovi Justovi Lipsiovi, do Leidenu. Odtud posléze odešel do Kolína a do Antverp se vrátil, až když roku 1585 znovu přešly do španělských rukou. Byl jmenován arcitypografem krále Filipa II. Ve své dílně vydal na 16 lisech za čtyřiatřicet let více než 1500 titulů. Vydával díla jazykovědná, právnícká, matematická, bohoslužebná a ilustrované botanické spisy.⁸⁸ Přímo z dílny Christophera Plantina jsem v knihovně (v rámci antické literatury) našla pouze jeden titul, a to vydání díla *Connivratio Catilinae et bellum Iugvrthinvm* od Gaia Sallustia Crispa, z roku 1514.⁸⁹

Platinovu dílnu převzal jeho zeď Jean Moretus, který pokračoval v tradici vydávání protireformačních náboženských knih a ilustrovaných botanických spisů. Moretova tiskárna prosperovala až do konce 17. století. Tisky z Plantin-Moretovy dílny byly pro svou oblíbenost často padělané. Dodnes jsou pro svou tiskařskou kvalitu vysoce ceněny.⁹⁰ Plantin-Moretovu produkci z antických autorů v knihovně prezentují Flavius Vegetius Renatus a jeho dílo *De re militari* z roku 1592⁹¹, dále pak vydání Hippokrata z let 1597 a 1609⁹² a nejmladším dílem je vydání Senekových filozofických spisů z roku 1652.⁹³

Centrem kalvinistů se ve druhé polovině 16. století stal Leiden. Zde působil Plantinův žák a učeďník Louis Elzevier. Leidenští nakladatelé se zaměřili na oblast filozofie, kterou katolíci, preferující patristické texty, opomíjeli. Louis Elzevier přišel do Leidenu v roce 1580. Podařilo se mu získat oprávnění otevřít si obchod nedaleko univerzity. Od roku 1593 pravidelně jezdil na německé knižní trhy, kde nabízel nejen své, ale i knihy kolegů, čímž si značně rozšířil klientelu. Aby si zajistil přímý kontakt se svými klienty, založil pobočky v Kodani, Londýně, Benátkách, Frankfurtu nad Mohanem, Utrechtu, Haagu. V Paříži spolupracoval s nakladatelem Guillaumem Pelém. Proslul jako obratný podnikatel, ve své práci používal moderní techniky nizozemských typografů, tj. kvalitnější tiskařskou čerň a platinové typy, které zlepšily tisk malých písmen. Ve velkých nákladech vydával malé formáty 12°, 16° a zavedl také formát 24°. Od roku 1640 začali Elzevierové působit rovněž

⁸⁸ RADIMSKÁ, Jitka: op. cit., s. 50.

⁸⁹ Sign. g VI - 99, př. č. 15 675.

⁹⁰ RADIMSKÁ, Jitka: op. cit., s. 50.

⁹¹ Sign. I/2 I - 3, př. č. 5 489.

⁹² Sign. K IV - 42, př. č. 6 207.

⁹³ Sign. I/4 I - 25, př. č. 4 619.

v Amsterdamu, kde soustředili význačné typografy a rytce, kteří připravovali edice atlasů s kolorovanými mědirytinami a s komentářem v latině a v národních jazycích.⁹⁴ Charakteristikou Elzevirských tisků je také to, že bývají v impresu označeny "*ex officina Ludovici Elzevirii*". Tiskařská a vydavatelská činnost Louise Elzevira se po sléze stala rodinnou záležitostí, v tiskařské činnosti pokračovalo jeho pět synů. Činnost rodiny se tak rozdělila do čtyř působišť - Leidenu, Haagu, Utrechtu a Amsterdamu. Od poloviny 17. století se Elzevirové soustředili na vydávání převážně jazykově francouzské antické literatury i na soudobá díla básnická, historická, geografická, didaktická a politologická. Okrajově byla vydávána i literatura náboženská. Specifickou složkou edičního programu byla také série drobných vlastivědných spisů informujících o národech Evropy, Afriky a Blízkého i Dálného východu.⁹⁵ Ačkoli byly elzevirské tisky značně oblíbeny a rozšířeny, v biskupově knihovně se z antické literatury nachází pouze jeden tisk, a to Liviovy dějiny - *Historiarum ab urbe condita* z roku 1653 v typickém elzevirském formátu 16°. ⁹⁶ Předpokládám však, že v biskupově knihovně je zastoupeno více tisků elzevirské produkce, které by odrážely trendy v knihtiskařské praxi, jimiž se Elzevirové proslavili.

Dalšími významnými tiskařskými centry byl Amsterdam, Frankfurt nad Mohanem a Kolín nad Rýnem. Amsterdamská tiskařská produkce je v knihovně doložena celkem sedmi tisky antické literatury. Z amsterdamských tiskařů jde o Henrica Wetsteina a jeho vydání římských satyrických básníků Decima Iunia Juvenala a Aula Persia Flacca pod souborným názvem *Satyrae* z roku 1684.⁹⁷ Dále je v biskupově knihovně dvanáct tisků z Frankfurtu. Z frankfurtských tiskařů zde najdeme Iohanna Theodora de Bry,⁹⁸ z jehož tiskárny pochází vydání Ovidiových *Metamorphoseon* z roku 1619.⁹⁹ Ovidia, jednoho z nejoblíbenějších antických autorů, vydával také další známý frankfurtský tiskař Günther Christopher. Mezi jeho vydání patří opět *Metamorfózy*,¹⁰⁰ ale i soubor dalších Ovidiových prací, jako jsou *Kalendář*, *Žalozpěvy* a *Listy z Pontu*.¹⁰¹ Tuto dvojici nejznámějších frankfurtských tiskařů pak

⁹⁴ RADIMSKÁ, Jitka: op. cit., s. 50 - 51.

⁹⁵ VOIT, Petr: op. cit., s. 238.

⁹⁶ Sign. M I/2 - 42, př. č. 17 186.

⁹⁷ Sign. L VIII - 6, př. č. 7 100.

⁹⁸ Theodor de Bry (1528 - 1598) - člen rozvětvené rodiny původně nizozemských umělců a nakladatelů. Usadil se ve Frankfurtu nad Mohanem a v nedalekém Oppenheimu založil nakladatelskou pobočku. Proslul zejména volnou grafickou tvorbou.

⁹⁹ Sign. L X - 2, př. č. 7 198.

¹⁰⁰ Sign. L/5 III - 5a, př. č. 7 508.

¹⁰¹ Sign. L/5 III - 5b, př. č. 7 509.

na závěr doplňuje tiskař André Wechel,¹⁰² který se během své činnosti také soustředil na vydávání antických autorů, a to na Aristotela,¹⁰³ Marca Tullia Cicerona¹⁰⁴ a Pausania.¹⁰⁵ Z Kolínských tiskařů se na vydávání atických autorů zaměřil Johann Gymnich.¹⁰⁶ Z italské tiskařské produkce pochází nejstarší tisk a je jím vydání díla od Dionysia z Halicarnassu, z roku 1480. Tento prvotisk vzešel z dílny tiskaře Martia I. Moceniga.¹⁰⁷

¹⁰² André Wechel (†1581) - syn významného tiskaře a nakladatele Chrestiena Wechela, po otcově smrti 1554 - 1573 působil v Paříži. Později se usadil ve Frankfurtu nad Mohanem, kde je jeho činnost doložena v letech 1572 - 1581. V jeho edičním programu zaujala hodně místa také klasická filologická literatura a soudobé naukové spisy.

¹⁰³ Sign. I/3 I/2 - 16, př. č. 4 409.

¹⁰⁴ Sign. L/3 X - 16, př. č. 8 063.

¹⁰⁵ Sign. F/3 III/2 - 9, př. č. 19 085.

¹⁰⁶ Johann Gymnich ml. - syn kolínského humanistického tiskaře J. Gymnicha nejst. Po otci spravoval tiskárnu v letech 1573 - 1596.

¹⁰⁷ Sign. A/2 II/4 - 2, př. č. 21 334.

III. Tematické rozdělení antických autorů

Pro poznání stavu antické literatury v knihovně biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkora slouží informačně cenný inventář z konce 17. století. Byl sepsán již v době Karla z Liechtensteina-Castelkorna (9. dubna 1691) pro účely biskupovy závěti a darovací listiny, která stvrzovala přenechání veškerého majetku biskupství. Jedná se o *Catalogus Librorum, qui in Sua Celsitudinis Episcopi Olomucensis Bibliotheca reperiuntur, Conscripti die 9. Aprilis. 1691.*

Důkladný průzkum dochovaných knih antické literatury v původní biskupově knihovně ukázal, že knihovní fond byl funkčně uspořádán a tvořil součást kulturního i společenského života. Svědčí o tom i to, že otevřený přístup k biskupovým knihám měla i veřejnost. Je ale otázkou, do jaké míry se biskup zajímal o četbu antických autorů, protože velká většina antické literatury je bez poznámek či podtrženého textu, či výpisků, které by poukazovaly na čtenářský zájem o zakoupené tituly. Většina zakoupené antické literatury tak mohla mít pouze reprezentativní charakter. Domnívám se, že poznámky v knihách pocházejí spíše z pozdějších let, tedy z doby, kdy se o knihovnu starali piaristé, či možná vznikly ještě později.

Rozsáhlý soubor antické literatury tvoří literatura historická, kterou představují jak řečtí, tak římské historikové, jako: Appianos, Josephus Flavius, Pausanias, Polybios, Thúkydídés, Xenofon, Publius Annaeus Florus, Titus Livius, Gaius Plinius Secundus, Gaius Sallustius Crispus, Gaius Suetonius Tranquillus a Publius Cornelius Tacitus. Druhou rozsáhlou skupinu představuje básnická tvorba a poezie. Z řeckých básníků jsou zde zastoupeni Aisopos a Homéros. Z římského básnictví Claudius Claudianus, Quintus Horatius Flaccus, Publius Ovidius Naso, Publius Vergilius Maro a satiričtí básníci Decimus Iunius Iuvenalis a Aulus Persius Flaccus. Z řečnictví a politologie zde vyniká rozsáhlý soubor Ciceronových prací. Antickou filozofii reprezentuje jeden z největších řeckých filozofů, Aristoteles, dále pak Marcus Tullius Cicero, Lucius Annaeus Seneka a Sokrates.

Zvlášť rozsáhlý soubor tvoří lékařská literatura reprezentovaná Hippokratem, z právní literatury je to pak vydání Iustinianova právního kodexu - Codex iuris civilis. Antická architektura je v knihovně zastoupena jediným autorem, Vitruviem

Pollionem. Jediným autorem, zabývajícím se vojenským uměním, je Flavius Vegetius Renatus.

Církevní otcové

Největší počet knih v knihovně tvoří teologická literatura, což je samozřejmé, neboť to souvisí s osobou Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, jako vysokého církevního hodnostáře - olomouckého biskupa. Do této tematické oblasti přirozeně spadají i díla prvních církevních otců, jako byl Aurelius Augustinus, který vytvořil novou křesťanskou soustavu. V biskupově knihovně tak nemůže chybět Augustinovo stěžejní dílo *De civitate Dei*, vydané v Basileji roku 1490.¹⁰⁸ Augustinus toto dílo napsal mezi lety 413 - 425. Ve svém díle podává křesťanskou interpretaci katastrofických událostí, které v jeho době postihly římskou říši. V několika dalších knihách probírá zavrženíhodnost pohanství a nedostatečnost staré filozofie. V následujících dvanácti knihách vytváří vlastní katolickou historii světa. *De civitate Dei* je v knihovně zastoupeno celkem třikrát. Další dvě knihy nesou název Aurelii Augustini - *Libri XIII. confessionum*, Coloniae Agrippinae, 1649.¹⁰⁹ Další čtyři svazky Augustina pak mají zkrácený název *Opera*, Paris 1679.¹¹⁰

Nejvýznamnějším představitelem alexandrijské školy¹¹¹ byl Origenés, filozof, teolog a církevní spisovatel. Origenés je v knihovně zastoupen svými Komentáři (*Origenis in sacras scripturas commentaria*), Coloniae 1685.¹¹² V komentářích se Origenés snažil o vědecký přístup k biblickému textu. Dochovalo se osm knih z komentáře k Matoušovu evangeliu

Ilustrace 11: Titulní list Origenových Komentářů..

¹⁰⁸ Sign. A2 - I 7, př. č. 21 318.

¹⁰⁹ Sign. I III./2 - 38, př. č. 3382.

¹¹⁰ Sign. p/II./13-c, př. č. 18.636-18.639.

¹¹¹ Alexandrijská škola byla prvním a nejstarším střediskem komplexního teologického myšlení v dějinách křesťanství. Své hlavní charakteristiky dostala ze svého okolí: měl na ni vliv platonismus, spisy platonismem ovlivněného židovského učence Filona Alexandrijského a vůbec zájem o metafyzické bádání. Je zde patrné silné propojení mezi křesťanskou vírou a řeckou filosofií, které je charakteristické pro celou tuto školu.

¹¹² Sign. A II - 9, 9a, př. č. 9470 - 9471.

a dalších osm knih k evangeliu Janovu. Ve zlomcích je pak dochován komentář k Listu Římanům. A ke Starému zákonu pak komentář k Písni písni.

Třetím významným církevním otcem, kterého lze nalézt jak v rukopisném katalogu z roku 1691, tak i v knihovně, je novoplatonský filozof a teolog pozdní patristiky Dionýsios Areopagita, jehož spisy v biskupově knihovně mají souhrnný název *Opera*, Antverpiae 1634.¹¹³

Od sv. Hieronyma se v knihovně nacházejí *Epistolae*,¹¹⁴ Hispali 1681.

Historická literatura

Historická literatura je zastoupena celou řadou řeckých a římských historiků, v knihovně tak můžeme najít díla od Appiana, Josepha Flavia, Pausania, Polybia, Thúkydida, Xenofonta, a také římských Publia Annaea Flora, Tita Livia, Gaia Plinia Secunda, Gaia Sallustia Crispa, Gaia Suetonia Tranquilla a Publia Cornelia Tacita. Z řeckých historiků jsem si vybrala Thúkyda, jednoho z nejoblíbenějších a nejčtenějších historiků. Thukydidés, svoji práci zaměřil na velmi úzkou látku - na peloponnéskou válku (431 - 404 př. n. l.), jejímž svědkem sám byl a měl možnost pozorovat obě strany. Thukydidés je obecně považován za zakladatele historické kritiky. Na Thukydidovi jako historikovi je cenná jeho nestrannost a pragmatismus.¹¹⁵ V knihovně lze najít dvě vydání jeho díla. První je francouzsky psaný pařížský tisk z roku 1555, *L'histoire. De Thucydide Athenien, de la qverre qui fut entre les Peloponesiens et Atheniens*. Francouzský překlad pořídil Claude Seyffel.¹¹⁶ Druhé vydání Thukydidovy Peloponnéské války připravil Henricus Stephanus pod názvem *De bello Peloponesiaco*, roku 1588.¹¹⁷

¹¹³ Sign. A II IV - 3a, př. č. 21 040.

¹¹⁴ Sign. a VIII - 6, př. č. 12 398.

¹¹⁵ BURIAN, Jan - LISOVÝ, Igor - PSÍK, Richard: *Úvod do dějepisectví antického starověku*. Ostrava, 2007, s. 37 - 38.

¹¹⁶ Sign. M VIII - 52, př. č. 9 155.

¹¹⁷ Sign. F VIII - 10, př. č. 11 473.

Z římských historiků jsem si vybrala Tita Livia, který již ve starověku patřil mezi nejznámější a často citované dějepisce. Pobyt v Římě, kam Livius přišel nejspíš až po Augustově (Octavianově) vítězství nad Markem Antoniem (r. 31 př. n. l.), jej utvrdil v rozhodnutí sepsat římské dějiny v jejich celkovém průběhu *Od založení města - Ab urbe condita*. Toto své životní dílo začal psát mezi lety 27 - 25 př. n. l. Sepsal celkem 142 knih - do smrti Tiberiova bratra Drusa v Germánii roku 9 př. n. l. Nejstarším dějinám Říma věnoval prvních 10 knih. Počátkem svého výkladu učinil příchod mytického trojského hrdiny Aenea do Itálie a legendární vznik Lavinia, Alby Longy a posléze Říma. V popisu doby královské a rané republiky staví na rozšířených pověstech, avšak přichází na některých místech s pokusy o racionální výklad tradičních mýtů. Dílo dovedl až do roku 9 př. n. l., kdy římský vojevůdce

Ilustrace 12: Dřevoryt z Liviových dějin.

Nero Claudius Drusus, bratr pozdějšího císaře Tiberia (14 - 37 n. l.), pronikl krátkodobě hluboko do germánského vnitrozemí, až k toku Labe. Cílem Liviových dějin je výchovný a estetický účinek, podmíněný obdivem k ideální minulosti. Morálka a vlastenectví, umělecká vyspělost i široká přístupnost předurčovaly Liviovy dějiny k tomu, aby se zapsaly do všeobecného římského

historického povědomí.¹¹⁸

V biskupově knihovně se mi podařilo najít šest vydání Liviových dějin, z nichž jsem si vybrala *Römische historien* z roku 1518.¹¹⁹ Jedná se o německý překlad, který je doprovázen nádhernými dřevoryty. Jako ilustraci jsem zvolila ukázkou dřevorytu z kapitoly o Romulovi a Rémovi a založení města Říma.

Filozofická literatura

Další, poměrně obsáhlou skupinu tvoří díla filozofická. Jde zejména o spisy vrcholného představitele řecké filozofie, Platonova žáka Aristotela. Přítomnost velkého množství jeho děl je pochopitelná, protože Aristoteles představoval vzor pro křesťanské scholastiky. Mnozí jej komentovali, zejména Tomáš Akvinský.

¹¹⁸ BURIAN, Jan - LISOVÝ, Igor - PSÍK, Richard: op. cit., s. 161 - 169.

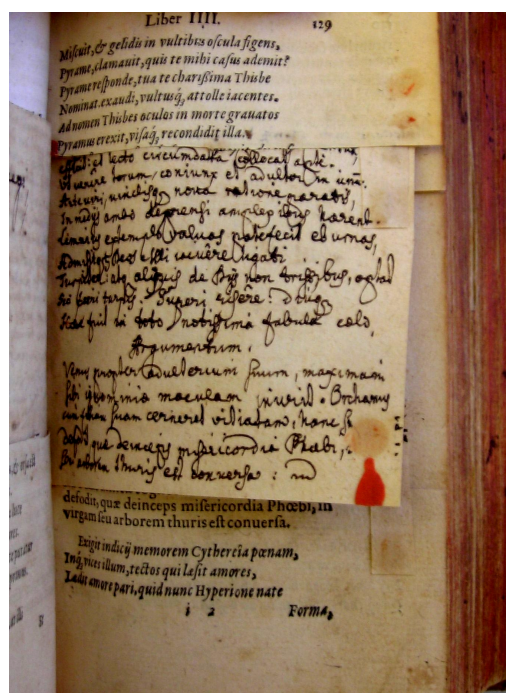
¹¹⁹ Sign. H/a/2 - 32, př. č. 174.

Aristotelovo dílo tak tvořilo základ křesťanské dogmatiky.¹²⁰ Řecká filozofie je však zastoupena i dalšími dvěma filozofy, Plutarchem a Sokratem. Římskou filozofii reprezentuje Marcus Tullius Cicero a Lucius Annaeus Seneka. Díla těchto antických filozofů lze v knihovně najít většinou pod souhrnným názvem *Opera omnia*.

Antická poezie

Biskup Karel II. z Liechtensteina-Castelkorna kupoval také spisy několika významných básníků. Zde bych však vybrala pouze jediného autora, a to Publia Ovidia Nasona, neboť je mým nejoblíbenějším antickým básníkem. Ovidius je vedle Vergilia a Horatia nejznámějším římským básníkem. Je známý především jako autor milostné poezie. Nejvýznamnější z jeho básnických sbírek jsou *Ars Amatoria* (Umění milovat), *Remedia Amoris* (Jak léčit lásku), *Heroides*, fiktivní milostná korespondence, či *Fasti* (Kalendář), vycházející z římského kalendáře. Během vyhnanství sepsal sbírku *Tristia* (Žalozpěvy) a *Epistulae ex Ponto* (Dopisy z Pontu). Vrcholným Ovidiovým dílem se staly *Metamorphoses* (Proměny). V knihovně lze najít snad všechna Ovidiova díla, která většinou byla vydávána jako soubor

Ovidiových prací, buď pod názvem *Opera* nebo *Opera omnia*. Tato vydání zahrnují většinou *Epistolarum Heroidum Liber*, *Amorum Libri*, *Artis Amatoriae Libri*, *Remedium Amoris*, *De Medicamine faciei*, *Nux Elegia*, *Tristium Libri*, *Epistolarum ex Ponto Libri*, *Fastorum Libri*. *Metamorphoseon*,¹²¹ které jsou rovněž zapsány v rukopisném katalogu z roku 1691. Vydání doplňuje komentář Jacoba

lustrace 13: Ovidius, *Proměny*.

Micylla (1503 - 1558), profesora řečtiny na univerzitě v Heidelbergu. Kniha je

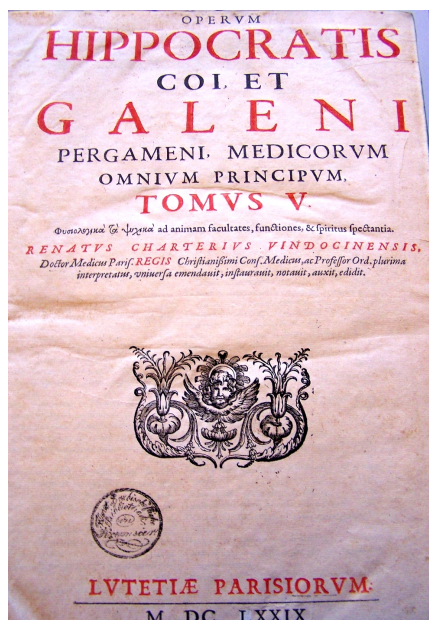
¹²⁰ KOMORKOVÁ, Klára: *Knihovna Nitrianskeho biskupa Zachariáša Mošovského*. In: Radimská, Jitka (ed.): *Opera Romanica 1. K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven. Pour une étude des bibliothèques aristocratiques, bourgeoises et conventuelles*. České Budějovice, 2000, s. 262.

¹²¹ Sign. L/4 II - 9, př. č. 7 287.

bohatě ilustrovaná, dřevořezy provedl norimberský rytec Virgil Solis (1514 - 1562). Toto vydání Proměn je zajímavé zejména tím, že v knize je provedeno několik dodatečných zásahů do ilustrací i textu. Nevhodné dřevořezy byly z tisku vyřezány nebo vystřihovány, jednalo se o obnažené ženské postavy (z příběhů Pan a Sýrinx, Boreás a Óreithya, Herkules zabíjí kentaura Nessa, Myrrha, Kaineus) a scény milostného aktu (z příběhů Venuše a Adónis, proměna Atalanty a Hippomena, Chioné, Ákis a Galathea.).

Zásahy se dotkly rovněž milostných výjevů a aktů, konkrétně zobrazení Jova a Kallistó, Diany a Akteona, Jovaa a Semelé, Venuše a Marta, Leukochoé, Únosu Próserpiny, Térea a Prokné, Alkméné, Dryopé, Pygmaliona, Myrrhy zamilované do otce a proměny Myrrhy. S odstraněním dřevorytů byl odstraněn i text. Některé části textu jsou však ručně dopisovány a dolepovány. Pravděpodobně se jednalo o cenzurní zásahy. Ke zničení dřevorytů mohlo dojít již před zakoupením tisku do biskupova vlastnictví nebo kdykoliv během vlastnictví tisku. V úvahu připadá také možnost, že rytiny byly odstraněny až v době, kdy knihovna přešla pod správu piaristického řádu.

Lékařská literatura

Ilustrace 14: Pátý díl vydání lékařských spisů Hippokrata a Galéna z roku 1679.

V šlechtických zámeckých knihovnách se často také vyskytuje lékařská literatura. Seznam lékařských knih můžeme najít i v nejstarším rukopisném katalogu z roku 1691, který eviduje biskupovy zakoupené knihy. Jak lze v katalogu číst, obsahovala knihovna díla nejslavnějšího lékaře antického starověku, otce medicíny a zakladatele tzv. kójské lékařské školy, Hippokrata a také spisy Galéna. V knihovně se dnes nachází několik svazků souborných děl těchto dvou řeckých lékařů. Jedná se o edici devíti svazků, kterou roku 1679 připravil pařížský lékař a profesor Renatus Charterius, místem jejich vydání byla Paris.¹²²

¹²² Sign. K I - 3b, př. č. 6 021.

Právnícká literatura

Obecným trendem v šlechtických barokních knihovnách je také značný vzestup právnícké literatury, což souvisí se vzrůstajícím významem právníckého vzdělání v období poměrně intenzivní recepce římského práva.¹²³ Právnícká literatura v biskupově knihovně je tvořena různými příručkami, zákoníky a traktáty. Poměrně rozsáhlou část tvoří *Codex iuris civilis*, různé sbírky kanonického práva - Justiniánovy *Institutiones*, *Codex Iustinianus*, *Digesta*, a *Decretum Gratiani*.¹²⁴

Architektura

Jak je o biskupovi Karlu II. z Liechtensteina -Castelkorna známo, byl velkým stavebníkem. Proto také v jeho knihovně nechybí ani literatura o antické architektuře, ze které také mohl čerpat jistou inspiraci při přestavbě svého biskupského rezidenčního sídla. Antická architektura je tedy v biskupově knihovně zastoupena významným římským architektem Vitruviem Pollionem. Jeho dílo je jediným dochovaným spisem o architektuře z období antiky. V kapitolách pojednává o vzdělání architekta, o základních estetických a technických pojmech, plánování měst, stavebních materiálech, stavbě chrámů, divadel, obytných domů, veřejných staveb, např. lázních a vodovodů, o nástěnných malbách. Věnuje se také základním estetickým pojmům, rozlišuje tři základní kategorie, a to *firmitas* (pevnost, statika), *utilitas* (účelnost) a *venutas* (působ, krása). Vitruviovo dílo se stalo teoretickou základnou renezanční architektury.

V knihovně jsou uložena dvě vydání jeho teoretického díla *De architectura libri decem* (*Deset knih o architektuře*) z první poloviny 17. století, a to z let 1614¹²⁵ a 1649.¹²⁶

Ilustrace 15: Titulní list Vitruviiova vydání z roku 1614.

¹²³ PLEVA, Martin: *Knihovny několika moravských barokních šlechticů na základě jejich pozůstalostních inventářů*. In: Radimská, Jitka (ed.): *Opera Romanica 1. K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven*. Pour une étude des bibliothèques aristocratiques, bourgeoises et conventuelles. České Budějovice, 2000, s. 154.

¹²⁴ *Catalogus Librorum, qui in Sua Celsitudinis Episcopi Olomucensis Bibliotheca reperiuntur, Conscripti die 9. Aprilis 1691.*

¹²⁵ Sign. I IV/II, př. č. 5239.

¹²⁶ Sign. I V - 26, př. č. 5305.

Na obrázku je právě jedno z vydání Vitruvia. Jedná se o bazilejský tisk z tiskárny Sebastiana Henric Petra z roku 1614. Toto vydání představuje edici německého komentovaného překladu *Des alter namhasstigisten und Hoherfahrnesten Römischen Architecti*, které připravil Walther Ryff.

V. Soupis antických autorů v knihovně olomouckého biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna

V soupisu uvádím všechny dostupné antické autory, kteří byli součástí osobní knihovny olomouckého biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna. Po oficiálním založení knihovny olomouckého biskupství se podle mého soudu antická literatura stala jejím jádrem. Dnes jsou to exempláře arcibiskupské zámecké knihovny v Kroměříži. Výběr antických autorů jsem provedla podle rukopisného katalogu *Catalogus Librorum, qui in Sua Celsitudinis Episcopi Olomucensis Bibliotheca reperiuntur, Conscripti die 9. Aprilis. 1691.*

Soupis antických autorů jsem seřadila abecedně, případně podle prvního slova z názvu. U každého titulu jsem uvedla základní bibliografické údaje, tj. název knihy (název knihy jsem vždy ve zkrácené podobě přepsala z titulního listu příslušného tisku. Chyběl-li titulní list v knize, název knihy jsem se snažila vytvořit podle nápisu na hřbetě knihy nebo podle tématu, o kterém kniha pojednává), místo vydání, případně vydavatele či tiskaře, pokud byl v tisku uveden, dále pak rok vydání, počet stran, byla-li kniha paginována, a formát knihy. Následně uvádím původ tisku, signaturu s přírůstkovým číslem, která odpovídá současnému umístění knihy. Další popis je věnován charakteristice tisku. Na konec pak uvádím jazyk, ve kterém je kniha napsána. U tisků - konvolutů rozepisuji jednotlivé tituly zvlášť, pro lepší přehled. Jména antických autorů jsem sjednotila podle pravopisu klasické latiny a řečtiny. Ke sjednocení jmen autorů jsem použila tuto literaturu:

BORECKÝ, Bořivoj - DOSTÁLOVÁ, Růžena a kol.: *Slovník řeckých spisovatelů*. 2. vyd., Praha, 2006.

KUŤÁKOVÁ, Eva - VIDMANOVÁ, Anežka a kol.: *Slovník latinských spisovatelů*. 2. vyd., Praha, 2004.

HŮRKOVÁ, Jiřina: *Antická jména. Jak je číst a skloňovat*. Praha 2005.

◆ **1. Aisopos**

6. st. př. n. l.

Fabulae Aesopicae. Lipsiae/Henningi Grosii senior, 1618, 224 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L X - 22, př. č. 7 244.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: L AESOPI. FABULAE. 25. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **2. Appianos**

90/100 - 180 n. l.

Romanorum historiarum. Lutetiae/Caroli Stephani, 1551, 396 s., 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. F/3 IV/2 - 7, př. č. 19 275.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: F APPIANI HISTOR. ROM. 30. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **3. Aristoteles**

384/3 - 322/1 př. n. l.

Konvolut:

I. *APISTOTEΛOYΣ HΘIKΩN NIKOMAXEION BIBAIA ΔEKA. Aristotelis Ethicorum, sive De moribus ad Nicomachum, Libri decem. Francofurti/Ex Typographia Andreae Wecheli, 1577, 4°.*

II. *APISTOTEΛOYΣ OIKONOMIKA. Aristotelis Oeconomica, sive de Rebus domesticis. Francofurti/Ex Typographia Andreae Wecheli, 1577, 4°.*

III. *APISTOTEΛOYΣ OPΓANON. Aristotelis Organum, sive logicae tractationes omnes: quarum numerum et ordinem sequens pagella indicabit. Francofurti/Ex Typographia Andreae Wecheli, Thomae Guarino, 1577, 4°.*

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. I/3 I/2 - 16, př. č. 4 409.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: I₂ ARISTOTELIS X. LIB. ETHICOR. 7. Na předním přidešti je exlibris s biskupovým úředním erbem. Na prvním titulním listu je razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize je plno poznámek na okrajích, podtrhaný text, řecky.

◆ **4. Aristoteles**

384/3 - 322/1 př. n. l.

Konvolut:

I. *Selecta Circa Aristotelis Dialecticam. Ingolstadii/Wilhelmi Ederi, 1622, 440 s., 8°.*

II. *Selecta Circa octo libros Physicorum Aristotelis. Ingolstadii/Wilhelmi Ederi, 1621, 676 s., 8°.*

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. I/5 I/2 - 32, př. č. 4 786.

Světlá pergamenová vazba, zlatá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: I ALARCON SELECTA ARISTOTELIS. 53. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **5. Aristoteles**

384/3 - 322/1 př. n. l.

Opera omnia. Graece et latine. Paris/Joann Billain, Simeon Piget, Frederic Leonard, 1654, 1030 s., 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. J/I - 2, př. č. 5 101.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: I ARISTOTEL: OPERUM. TOM. I. 6. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsko-řecky.

◆ **6. Aristoteles**

384/3 - 322/1 př. n. l.

Opera omnia. Graece et latine. Tomus secundus, Paris/Joann Billain, Simeon Piget, Frederic Leonard, 1654, 850 s., 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. J/I - 2a, př. č. 5 102.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: I ARISTOTELIS OPERUM. TOM. II. 7. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsko-řecky.

◆ **7. Aristoteles**

384/3 - 322/1 př. n. l.

Opera omnia. Graece et latine. Tomus tertius, Paris/Joann Billain, Simeon Piget, Frederic Leonard, 1654, 892 s., 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. J/I - 2b, př. č. 5 103.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: I ARISTOTEL: OPERUM. TOM. III. 8. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsko-řecky.

◆ **8. Aristoteles**

384/3 - 322/1 př. n. l.

Opera omnia. Graece et latine. Tomus quartus, Pariis/Ioann Billain, Simeon Piget, Frederic Leonard, 1654, 790 s., 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. J/I - 2c, př. č. 5 104.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: I ARISTOTELIS OPERUM. TOM: IV. 9. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsko-řecky.

◆ **9. Aristoteles**

384/3 - 322/1 př. n. l.

Curiosus ac utilis. Quaestiones Peripateticae Problematicae disputantur, ac utriusque Parti argumenta dissolvuntur. Cum Centum eruditissimis Parergis, In quibus Centum Positiones Ethico - Politicae, Centum Mathematicae, Centum denique Problemata, Moralia, Oeconomica, Politica. Conscriptis à P. Casparus Knittel. Praegae, Typis Vniversitatis Carolo-Ferd. in Collegio Soc. IESV, 1682, 386 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. I/3 I - 8, př. č. 5 602.

Žlutá pergamenová vazba, zlatá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: I KNITTEL ARISTOTEL: CVRIOSVS. 4. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **10. Aristoteles**

384/3 - 322/1 př. n. l.

Physica Aristotelico-thomistica. 274 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. I/3 I - 9, př. č. 5 603.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: I PHISICA ARISTOT: THOMIST. 54. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **11. Caesar, Gaius Iulius**

100 - 44 př. n. l.

Commentariorvm. Libri VIII. Basileae/Nicol Bryling, 1575, 635 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. g VI - 117, př. č. 15 496.

Světlá pergamenová vazba, zlatá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: F IVLII ZAESARIS COMMENI: 18. Vazba knihy je ve špatném stavu. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **12. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

M. Tvllii Ciceronis Opera omnia, in sectiones, apparatusi Latinae locutionis respondententes, distincta. Coloniae Allobrogvm/Apud Petrum de la Rouière, 1617, 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. H/6 IV - 2, př. č. 2 353.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: H CICER. OPERA OMNIA. Na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **13. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

Narrationvm M. Tvllii Ciceronis Libri Tres. Dilingae/Apud Vdalricum Rem., 1621, 338 s., 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/6 II - 5, př. č. 7 643.

Žlutá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: L CICERO. NARRTIONES. 30. Na předním přidešti exlibris s biskupovým původním rodovým erbem a poznámka: "*In vsum Caroli Fuchs comitis 1644*". Titulní list a předsádka jsou trochu poškozené nejspíš červotočem. Na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **14. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

M. Tvllii Ciceronis Epistolarvm Libri IV. Monachi/Apud Cornelivm Leysserivm, 1631, 142 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/2 II - 35, př. č. 6 645.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L CICERON: EPIST: L. IV. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **15. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

Epitheta M. T. Ciceronis Collecta A. P. Ioanne Nvnesio Valentino. Coloniae/Apud Gualtherum Fabricium, Ioannes Gymnicum, 1571, 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/6 II - 46, př. č. 7 683.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L NVNNESII EPITETA CICER. 11. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **16. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

M. Tvllii Ciceronis Opera Omnia. Apud Eustarh. Vignon, 1596, 714 s., 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/3 V - 6, př. č. 7 877.

Světlá kožená vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L CICERONIS OPERA OMNIA. Na předním přidešti exlibris s biskupovým původním rodovým erbem, chybí list předsádky, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **17. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

In epistolas M. Tvllii Ciceronis, qvae familiares vocantvr. Francofvrti/Andreas Wecheli, 1580, 952 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/3 X - 16, př. č. 8 063.

Bílá kožená vazba, červená ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L CICERON. EPISTOL: FAMIL. 1. Na předním přidešti exlibris s biskupovým původním rodovým erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **18. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

M. Tullii Ciceronis Epistularvm ad Atticvm, libri XVI., Geneve/Petrum Santandreamum, 1580, s. 3431 - 4131, 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/3 X - 17, př. č. 8 064.

Bílá kožená vazba, červená ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L CICERONI. EPIST. AD ATTIC. 6. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **19. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

M. Tvllii Ciceronis Philosophicorvm librorvm pars prima. Geneve/Petrum Santandreamum, 1580, s. 4135 - 4655, 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/3 X - 18, př. č. 8 065.

Bílá kožená vazba, červená ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L CICERON: PHILOS: PARS I. 2. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **20. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

M. Tullii Ciceronis Philosophicorvm pars secvnda. Geneve/Petrum Santandreamum, 1580, s. 4663 - 5132, 8°.

De Natura Deorum Libros III.

De Diuinatione Libr. II.

De Fato Libr. I.

De Legibus Libr. III.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/3 X - 18a, př. č. 8 066.

Bílá kožená vazba, červená ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L CICER: PHILOS: P. II. 3. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na přidešti podpis: *Franciscus Streitl.* Na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **21. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

M. Tvllii Ciceronis Insigniores sententiae, opera Petri Lagnerii Compendiensis con. cinnatae, inq. Locos com. Coloniae Agrippinae/Apud Ioannem Gymnicum, 1580, 510 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/3 X - 19, př. č. 8 067.

Světlá kožená vazba, červená ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L CICERON. SENTENTIAE: 4. Na předním přidešti exlibris s biskupovým původním rodovým erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **22. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

M. Tvllii Ciceronis Orationes. Basileae, 1562, 280 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/3 X - 20, př. č. 8 068.

Světlá kožená vazba, červená ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L CICERON. ORAT. PARS: Nápis je pak dále poškozený. Chybí předsádka a titulní list. Na předním přidešti exlibris s biskupovým původním rodovým erbem, na první stránce textu je razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize na předním i zadním přidešti jsou dvě poznámky, latinsky.

I. "*uae munificentia Celsmi Ppis Ernesti de L. nunc Bibliotheca Cremsiriensis Scholarum Piarum.*"

II. špatně čitelná

◆ **23. Cicero, Marcus Tullius**

106 - 43 př. n. l.

M. Tvllii Ciceronis Topica ad Trebativm. Oratoriae partitiones. De oratore ad 2. fratrem lib. III. Brvtivs: sive de claris oratoribvs lib. I. Orator ad Brvtvm. Initivm libri de optimo genere oratorum. Ingolstadii/Ex Typographia Ederiana apud Elisabetham Angermariam, 1617, 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/3 X - 21, př. č. 8 069.

Pergamenová vazba - na vazbu byl použit pergamen nejspíš z nějakého zpěvníku, na přední i zadní desce jsou ještě čitelná slova a noty. Červená ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L CICERONINIS TOPICA ETC.

Na předním přidešti exlibris s biskupovým původním rodovým erbem, na první stránce textu je razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **24. Cicero, Marcus Tullius**
106 - 43 př. n. l.

De philosophia. Lvgdvni/Antonivm Gryphivm, 1570, 429 s., 16°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. M I/2 - 33, př. č. 17 177.

Bílá kožená vazba, červená ořízka, na hřbetu zlacený nápis: I CICER: PHILOS. 21. Na předním přidešti exlibris s biskupovým původním rodovým erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **25. Claudianus, Claudius**
370 - 404 n. l.

Cl. Clavdiani quae exstant: Ex emendatione Nicolai Heinsy Dan. F. Amstelodami, 1688, 220 s., 12°.

In Probini et Olybrii Fratrum Consulatum, panegyris.

In Rufinum.

De tertio Consulatu Honorii Augusti panegyris.

In Nuptias Honorii Augusti et Mariae, Fescenin. Alcaicum.

De bello Gildonico.

De Consulatu Mallii Theodori, panegyris.

De bello Getico liber.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/6 III - 3, př. č. 7 624.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L CLAVDIAN POËM. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **26. Claudianus, Claudius**
370 - 404 n. l.

Le ravissement de Proserpine. Tovlovse/Dominique et Pierre Bosc., 1621, 238 s., 16°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. M VIII - 70, př. č. 9 173.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: M LE RAVISSEMENT DE PROSEPIN: 61. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, francouzsky.

◆ 27. Corpus iuris civilis

Corpus iuris civilis Iustinianei. Avreliae/Theodori de Iuges, 1625, 1125 s., 2°

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. E III - 1, př. č. 10 889.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: E CORPUS IVRIS CIVILIS 19. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ 28. Corpus iuris civilis

Infortiatum sev pandectarvm ivris civilis. Tomus secvndvs. Avreliae/Theodori de Iuges, 1625, 1044 s., 2°

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. E III - 1a, př. č. 10 890.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: E PANDECT. IVRIS CIVILIS TOM II. 20. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ 29. Corpus iuris civilis

Digestvm novvm sev pandectarvm ivris civilis. Tomus tertivs. Avreliae/Theodori de Iuges, 1625, 966 s., 2°

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. E III - 1b, př. č. 10 891.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: E DIGESTA IVRIS CIVILIS. TOM: III. 21. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ 30. Corpus iuris civilis

Codicis Sacratissimi imperat. Ivstiniani pp. Avgvsti, Lib. XII. Aureliae/Theodori de Iuges, 1625, 1232 s., 2°

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. E III - 1c, př. č. 10 892.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: E IVSTINIANI CODEX CVM COMENTAR: 22. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ 31. Corpus iuris civilis

Volvmen legvm parvvm, qvod vocant: In qvo haec in svnt: Tres posteriores libri codicis d. Ivstiniani. Aureliae/Theodori de Iuges, 1625, 1232 s., 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. E III - 1d, př. č. 10 893.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: E VOLVMEN LEGVM PARVVM 23. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier." V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ 32. Corpus iuris civilis

Ivris civilis sextvm et novvm volvmen. Genevae/Theodori de Iuges, 1625, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. E III - 1e, př. č. 10 894.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: E DAOYX VOLUMEN VI. IVRIS CIVILIS 24. Na předním přidešti exlibris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier." V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ 33. Corpus iuris civilis

Iuris Civilis. Studiosis Salutem P. Lugduni/Symphorianus Barbierus, 1559, 688 s., 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. C/2 II - 22, př. č. 13 613.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: E INSTITVTION: IMPERIAL: 52. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na předsádce razítko: "Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier." Na několika stránkách v knize jsou poznámky, např. na první stránce textu: "Bioliotheca Lichtensteiniana 1663." Podtrhané věty v textu např. na str. 7, 14, 84, 85, 90, 198, 199, 492, 493...latinsky.

◆ 34. Corpus iuris civilis

Institvtionvm imperi: alivm Justinianii Imperatoris. Rukopis, 762 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. E/2 VIII - 12, př. č. 21 138.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: E MANVSCRIPTVM AD IN STITVM. 17. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, není zde titulní list, na prvním listu textu razítko:

"Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier." Jedná se o rukopis, ingoust je velmi vybledlý. V knize jsou na okrajích četné poznámky, latinsky.

◆ **35. Dionysios z Halikarnassu**

60 - 5 př. n. l.

Originvm sive antiqvitatvm romanarvm. Inkunabule, Venezia/Martias Ioanne Mocenigo, 1480, 295 s., 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. A/2 II/4 - 2, př. č. 21 334.

Dřevěná vazba potažená hnědou kůží, vazba knihy je špatná: přední deska vazby je rozlomená po celé délce, zadní deska vazby je poloviční. Na hřbetu se dochoval zlomek nápisu: Di...Hali..., kniha není označena ex-libris a chybí také titulní list, na prvním listu textu razítko: *"Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier."* Latinsky, na předsádce jsou dvě poznámky:

I. *"Dionisius Antiquitatum sive originum"*

II. *"Vide Hain: Repertorium N° 6293"*

Brunet: Manuel II. p. 96."

◆ **36. Flavius, Josephus**

37 - 95 n. l.

Des Hochberüemptem histori beschreibers alle Bücher. Nämlich zwentzig von den alten geschichten der Juden. Straszburg/Samuel Emmel, 1556, 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. H III - 10, př. č. 156.

Hnědá kožená vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: FLAVIUS DE ANTIQVITATIBUS JUDICIS. Hřbet knihy je poškozený. Kniha není označena ex-libris, na stránce před titulním listem je poznámka:

"Diva Virginis Maria in Hostein ad usum"

Beneficiatorum ibidem in cura anima...

escistentium. Anno 1748."

Na titulním listu razítko: *"Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier."* V knize nejsou poznámky, německy.

◆ **37. Flavius, Josephus**

37 - 95 n. l.

Konvolut:

I. *Des Hochberühmten Jüdischen Geschichtschreibers Historien und Bücher: Von alten Jüdischen Geschichten. Francfurt am Mann, 1581, 349 s., 4°.*

II. *Des furtresslichen hochgelehiten Alten. Francffurt am Mann, 1581, 698 s., 4°.*

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. F/3 IV - 4, př. č. 19 256.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu původně zlacený nápis, poškozený. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize jsou na okrajích poznámky, německy.

◆ **38. Florus, Publius Annaeus**

1. pol. 2. století n. l.

Auszug Römischer Geschichte von Erbauung der Stadt Rom bis auff den kaiser Octavius Augustus. 1679, 380 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. i/2 II - 63, př. č. 16 256.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: F FLORVS GEMANICVS. 40. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, německy.

◆ **39. Hippokrates**

5. st. př. n. l.

Hippocratis coi et Claudii Galeni. Opera. Lutetiae Parisiorum, 1679, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. K I - 3, př. č. 6 019.

Světlá pergamenová vazba, na hřbetu nápis: K HIPPOCRAT. ET GALENI OPERUM. TOM. I., 4. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **40. Hippokrates**

5. st. př. n. l.

Hippocratis coi et Claudii Galeni. Operum. Pergameni, medicorum, omnium principum. Tomus IV., Lutetiae Parisiorum, 1679, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. K I - 3a, př. č. 6 020.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: K HIPPOCRAT. ET GALENI OPERUM. TOM. IV. 5. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **41. Hippokrates**

5. st. př. n. l.

Hippocratis coi et Claudii Galeni. Operum. Pergameni, medicorum, omnium principum. Tomus V., Lutetiae Parisiorum, 1679, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. K I - 3b, př. č. 6 021.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: K HIPPOCRAT. ET GALENI OPERUM. TOM.V., 6. Na předním přideščí ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **42. Hippokrates**

5. st. př. n. l.

Hippocratis coi et Claudii Galeni. Operum. Pergameni, medicorum, omnium principum. Tomus VII., Lutetiae Parisiorum, 1679, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. K I - 3c, př. č. 6 022.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: K HIPPOCRAT. ET GALENI OPERUM. TOM.VII., 7. Na předním přideščí ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **43. Hippokrates**

5. st. př. n. l.

Hippocratis coi et Claudii Galeni. Operum. Pergameni, medicorum, omnium principum. Tomus VIII., Lutetiae Parisiorum, 1679, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. K I - 3d, př. č. 6 023.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: K HIPPOCRAT. ET GALENI OPERUM. TOM.VIII., 8. Na předním přideščí ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **44. Hippokrates**

5. st. př. n. l.

Hippocratis coi et Claudii Galeni. Operum. Pergameni, ArchiatrΩn. Tomus IX., Lutetiae Parisiorum, 1679, 580 s., 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. K I - 3e, př. č. 6 024.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: K HIPPOCRAT. ET GALENI OPERUM. TOM. IX., 9. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **45. Hippokrates**

5. st. př. n. l.

Hippocratis coi et Claudii Galeni. Operum. Pergameni, ArchiatriΩn. Tomus X., Lutetiae Parisiorum, 1679, 580 s., 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. K I - 3f, př. č. 6 025.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: K HIPPOCRAT. ET GALENI OPERUM. TOM. X., 10. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **46. Hippokrates**

5. st. př. n. l.

Hippocratis coi et Claudii Galeni. Operum. Pergameni, ArchiatriΩn. Tomus XII., Lutetiae Parisiorum, 1679, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. K I - 3g, př. č. 6 026.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: K HIPPOCRAT. ET GALENI OPERUM. TOM. XII., 11. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **47. Hippokrates**

5. st. př. n. l.

Hippocratis coi et Claudii Galeni. Operum. Pergameni, ArchiatriΩn. Tomus XIII., Lutetiae Parisiorum, 1679, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. K I - 3h, př. č. 6 027.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: K HIPPOCRAT. ET GALENI OPERUM. TOM. XIII., 12. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **48. Hippokrates**

5. st. př. n. l.

Konvolut:

I. Prolegomena et Prognosticorum. Libri tres. Cum Paraphrastica versione et breuibus Commentaris Iohannis Hevrnii Vltraiectini. Lvgdvnvm Batavorvm/Ex officina Plantaniana, 1597, 285 s., 8°.

II. De victvs ratione in morbis acvtis librum primvm et secvndvm, commentarivs. Lvgdvnvm Batavorvm/Ex officina Plantiniana, 1609, 86 s., 8°.

III. De victvs ratione in morbis acvtis librum tertivm et qvartvm, commentarivs. Lvgdvnvm Batavorvm/Ex officina Plantiniana, 1609, 120 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsáce sign. K IV - 42, př. č. 6 207.

Žlutá pergamenová vazba, na hřbetu nápis: K HEVRNI VSINPRO LEG. HIPPOCR. 34. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, razítko je pouze na prvním titulním listu: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **49. Homéros**

8. st. př. n. l.

Homeri quae exstant omnia Ilias, Odyssea, Batrachomyomachia, Hymni, Poëmatia aliquot Cum Latina versione omnium quae circumferuntur emendatiss aliquot locis iam castigatore. Basileae/Apud Sebastian Henricpetri, 1606, 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/4 I - 3, př. č. 7 255.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L HOMERI OPERA OMNIA. 7. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým původním rodovým erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **50. Homéros**

8. st. př. n. l.

Odyssea. Basileae/Sebastian Henricpetri, 1606, 380 s., 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/4 I - 3a, př. č. 7 258.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L HOMERI ODYSSEA. 9. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **51. Homéros**

8. st. př. n. l.

Iliadi A. B. Graece et Latine. Dilingae/Jacob Sermodi, 1627, 120 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Sign. L/5 II - 22, př. č. 7 503 - sign. v knize uvedena není, podle elektron. katalogu. Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L HOMER A. B. ILIAT. 39. Kniha není označena ex-libris, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **52. Horatius, Quintus Flaccus**

65 př. n. l. - 8 př. n. l.

Opera omnia, Pet. Gvalt. Chobotio viro in omni literatvra perfectissimo. Basileae/Apud Lvdoicvm Reomem, 1615, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přideštit sign. L/4 I - 2, př. č. 7 254.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L HORATII TOM: PRIM. 4. Na předním přideštit ex-libris s biskupovým úředním erbem na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **53. Horatius, Quintus Flaccus**

65 př. n. l. - 8 př. n. l.

Satyrae omnes, qvae exstant Pet. Gvalteri Chobotii pictonis sanlyp. Tomus secundus. Coloniae Mvnatianae/Ludovici Regii, 1615, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/4 I - 2a, př. č. 7 255.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L HORATII TOM: II. 5. Na předním přideštit ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **54. Horatius, Quintus Flaccus**

65 př. n. l. - 8 př. n. l.

Epistolae omnes, qvae exstant Pet. Gvalteri Chobotii pictonis sanlyp. Tomus tertius. Coloniae Mvnatianae/Ludovici Regii, 1615, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/4 I - 2b, př. č. 7 256.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L HORATII TOM: III. 6. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **55. Iuvenalis, D. Iunius et Persius, Aules Flaccus**

67 - 127 n. l. - 34 n. l. - 62 n. l.

Satyrae. Amstelaedami/Henricum Wetstnium, 1684, 525 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L VIII - 6, př. č. 7 100.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L IVVENALIS ET PERSII OPERA: 4. Na předním přidešti ex-libris s původním rodovým erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **56. Iuvenalis, D. Iunius et Persius, Aules Flaccus**

67 - 127 n. l. - 34 n. l. - 62 n. l.

Satyre. Cum annotat. Th. Farnabii. Hagae Comitum/Apud Arnoldvm Leers, 1683, 116 s., 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/6 II - 11, př. č. 7 649.

Světlá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: L IVVENAL SATYRAE. 6. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **57. Livius, Titus**

59 př. n. l. - 17 n. l.

Römische historien. 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. H/a/2 II - 32, na předsádce př. č. 174.

Hnědá kožená vazba, na hřbetu nápis: TITI LIVII RÖMISCHE HIST: Kniha není označena ex-libris. Na titulním listě není uveden rok, místo vydání ani vydavatel či tiskař. Na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, německy.

◆ **58. Livius, Titus**

59 př. n. l. - 17 n. l.

Historiarum ab urbe condita. Tomus Tertius. Lug. Batavorum/Ex Officina Elseviriana, 1653, 676 s., 16°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. M I/2 - 42, př. č. 17 186.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: F LIVII HISTOR. - nápis je dále poškozen. Na předním přidešti ex-libris s původním rodovým erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **59. Livius, Titus**

59 př. n. l. - 17 n. l.

Konvolut:

Historiarum libri. Tomus primo, Venetiis/Carol Bonarig., 1714, 560 s., 4°.

Historiarum libri. Tomus secundo, Venetiis/Carol Bonarig., 1714, 654 s., 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. F/3 V/2 - 16, př. č. 19 168.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetě zlacený nápis: F TITI LIVII HISTORIARVUM AD USVM DELPH. TOM. I. ET II. 62. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky. Zvláštní je, že v knize je uveden jako rok vydání 1714, přitom je ale kniha zařazena do původní knihovny Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna a označena jeho ex-libris.¹²⁷

◆ **60. Livius, Titus**

59 př. n. l. - 17 n. l.

Konvolut:

Historiarum libri. Tomus tertius. A Libro XXIII. ad XXXV. Venetiis/Carolum Bonarigum, 1714, 670 s., 4°.

Historiarum libri. Tomus quartus. A Libro XXXV ad L. Venetiis/Carolum Bonarigum, 1715, 630 s., 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. F/3 V/2 - 16a, př. č. 19 169.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetě zlacený nápis: F TITI LIVII HISTORIARVUM AD USVM DELPH. TOM. III. ET IV. 63. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky. Zvláštní je, že v knize je uveden jako rok vydání 1714 a rok 1715, přitom je ale kniha zařazena do původní knihovny Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna a označena jeho ex-libris.

¹²⁷ Může se jednat buď o tiskovou chybu, nebo kniha byla skutečně vytištěna roku 1714 a omylem byla označena biskupovým exlibris a zařazena do souboru jeho knihovny.

◆ **61. Livius, Titus**

59 př. n. l. - 17 n. l.

Konvolut:

Historiarum libri. Tomus quintus. A Libro LI. ad CVIII. Venetiis/Carolus Bonarigum, 1715, 695 s., 4°.

Historiarum libri. Tomus VI. et ultimus. A Libro CIX. ad CXL. Venetiis/Carolus Bonarigum, 1715, 446 s., Index: 272 s., 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. F/3 V/2 - 16b, př. č. 19 170.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetě zlacený nápis: F TITI LIVII HISTORIARVUM AD USVM DELPH. TOM. V. ET VI. 64. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky. Zvláštní je, že v knize je uveden jako rok vydání rok 1715, přitom je ale kniha zařazena do původní knihovny Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna a označena jeho ex-libris.

◆ **62. Livius, Titus - Florus, Publius Annaeus**

59 př. n. l. - 17 n. l. - 1. pol. 2. století n. l.

Von Anfunsst und Ursprung des Römischen Reichs. 887 s., 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. F/3 III/2 - 17, př. č. 19 093.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: F LIVII ET FLORES HISTORIE. 19. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize je jedna poznámka na okraji stránky - na str. 313, německy.

◆ **63. Lucanus, Marcus Annaeus**

3. 11.39 - 30. 4. 65

M. Annei Lucani Cordubensis Pharsaliae libri X. Scholis per margines illustrati: Quibus et sua singulis argumenta per Svlpitivm adiecta sunt. Basileae/Henrichvm Petri, 1568, 476 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/2 VII - 12, př. č. 7 423.

Světle hnědá kožená renezanční vazba, na hřbetu zlacený nápis: L LVCANI PHARSAL. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na předsádce:

"dd Franciscus Berus anno 68.

Anthonijs Streydt.

Oenipont anus.

Anno salutis humaneae.

1568.

W.S.M.V.

Caue. Deus. Videt."

Drobná kresba obličeje

čtyři řádky v řečtině

Na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **64. Martialis, Marcus Valerius**

40 - 104 n. l.

Epigrammata cum notis farnabii et variorum. Accurante Cornelio Schreveli. Lugd. Batavorum/Ex Officina Hackiana, 1670, 794 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/3 VIII - 3, př. č. 7 961.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis, ale poškozený: L MARTIAL EPIGRAM: MATA: 8. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Na zadní předsádce pozdější poznámka tužkou:

"De Spectabilis 32
Epigr. lib. I 119
II 93
III 100
IV. 90
V. 84
VI. 94
VII. 102
VIII. 82
IX. 104
X. 104
XI. 108
XII. 102
XIII. 127
XIV. 223

Summa omn. Epigr. 1564"

Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **65. Martialis, Marcus Valerius**

40 - 104 n. l.

Epigrammaton. Libri XII. Monachii/Ioannis Herierog, 1618, 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/5 II - 12, př. č. 7 492.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L MARTIAL. EPIGRAMA 23. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **66. Martialis, Marcus Valerius**

40 - 104 n. l.

Epigrammaton. Libri XII. Coloniae/Bernardi Gualteri, 1618, 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/5 II - 12a, př. č. 7 493.

Hnědá kožená vazba, na hřbetu zlacený nápis: L MARTIAL: EPIGRAM. Dupl. 48. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým původním rodovým erbem, na titulním listu je razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier*" a poznámka: "*Ex Supellectili libria Maximiliani Comitis in Lichtenstein.*" Kniha je jinak bez dalších poznámek, latinsky.

◆ **67. Maximus, Valerius**

30. léta 1. století

Dictorum Factorumque memorabilium. Libri IX. Amsterodami, 1625, 301 s., 16°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/6 III - 10, př. č. 7 630.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L VALERIVS MAX. 20. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým původním rodovým erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **68. Nepos, Cornelius**

99 - 24 př. n. l.

Vulgo Aemilii Probi, quae extant. Lugduni Batavorum/Ex Officina Ioannis Maire, 1613, 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. m I - 28, př. č. 17 099.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu byl původně zlacený nápis, ale je z větší části poškozený. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým původním rodovým erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **69. Ovidius, Publius Naso**

43 př. n. l. - 18. n. l.

Pub. Ovidii Nasonis Opera. Quatuor tomis comprehensa. Tomus primus. Lugduni/Apud Anissonios, Joann Posuel et Claudis Rigaud, 1689, 660 s., 4°.

In primo tomo:

Epistolarum Heroidum Liber.

Amorum Libri III.

Artis Amatoriae Libri III.

Remedium Amoris.

De Medicamine faciei.
Halieuticon. Fragmentum.
Nux. Elegia.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L III - 8, př. č. 6 872.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L OVIDII OPERVM. TOM: I. 13. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítka: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **70. Ovidius, Publius Naso**

43 př. n. l. - 18. n. l.

Pub. Ovidii Nasonis Opera. Tomus secundus. Lugduni/Apud Anissonios, Joann Posuel et Claudis Rigaud, 1689, 682 s., 4°.

In secundo tomo:

Metamorphoseon Libri XV.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L III - 8a, př. č. 6 873.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L OVIDII OPERVM. TOM: II. 14. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítka: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **71. Ovidius, Publius Naso**

43 př. n. l. - 18. n. l.

Pub. Ovidii Nasonis Operum. Tomus tertius. Lugduni/Apud Anissonios, Joann Posuel, Claudius Rigaud, 1689, 688 s., 8°.

In tertio tomo:

Tristium Libri V.

Epistolarum ex Ponto Libri IV.

Libellus in Ibin.

Fastorum Libri VI.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L III - 8b, př. č. 6 874.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L OVIDII OPERVM. TOM. III. 15. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na předsádce poznámka: "*Litera Salutem Die Ego iste et iste scripsi ista in libro isto.*" Na titulním listu razítka: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je jinak bez poznámek, latinsky.

◆ **72. Ovidius, Publius Naso**

43 př. n. l. - 18. n. l.

Pub. Ovidii Nasonis Operum Index Locupletissimus. Tomus quartus. Lugduni/Apud Anissonios, Joann Posuel et Claudis Rigaud, 1689, 4°.

In quarto tomo:

Index Locupletissimus.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L III - 8c, př. č. 6 875.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L OVIDII INDEX. TOM: IV. 16. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **73. Ovidius, Publius Naso**

43 př. n. l. - 18. n. l.

Metamorphoseon plerarumq. Historica Natvralis moralis. Francofurti/Apud Iohann Theod. de Bry, 1619, 352 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L X - 2, př. č. 7 198.

Žlutá pergamenová vazba, červená ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L OVID: METAMORPH. HIST. 42. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým původním rodovým erbem, na první stránce textu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **74. Ovidius, Publius Naso**

43 př. n. l. - 18. n. l.

P. Ovidii Nasonis Metamorphoseon Libri XV. Antverpiae/Apud Martini Nvtii, 1618, 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce př. č. 7 259.

Žlutá pergamenová vazba, červená ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L OVIDII: METAMORPHSEON. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **75. Ovidius, Publius Naso**

43 př. n. l. - 18. n. l.

Pvb. Ovidii Nasonis Metamorphoseon Libri XV. In singulas quasque Fabulas Argumenta. Francofyrty ad Moenvm, 1582, 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/4 II - 9, př. č. 7 287.

Světlá kožená renezanční vazba, červená ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L OVIDII: METAMORPH. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize je provedeno několik dodatečných zásahů do ilustrací i textu, nevhodné dřevořezy byly z tisku vyřezány nebo vystřihovány¹²⁸, stejně tak jsou odstraněny i některé části textu, někdy text ale bývá ručně dopisován a dolepován, nejspíš se jedná o cenzurní zásahy, kniha je psána latinsky.

◆ **76. Ovidius, Publius Naso**

43 př. n. l. - 18. n. l.

P. Ovidii Nasonis Operum Tomus II. qvi Metamorphoses complectitur. Lipsiae et Francofurti/Mauritii Georgii Weidmanni, typis Christophori Güntheri, 1685, 356 s., 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/5 III - 5a, př. č. 7 508.

Žlutá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: L OVIDII METAM. Na předním přidešti je ex-libris odstraněno, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **77. Ovidius, Publius Naso**

43 př. n. l. - 18. n. l.

P. Ovidii Nasonis Operum. Tomus tertius in quo: Fasti, Tristia, Ponticae epistolae et Ibis. Lipsiae et Francofurti/Mauritii Georgii Weidmanni, typis Christophori Güntheri, 1685, 380 s., 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/5 III - 5b, př. č. 7 509.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L OVIDII OPER: TOM: III. Na přidešti biskupův úřední erb, na titulním listu je razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

¹²⁸ zejména obnažené ženské postavy (z příběhů Pan a Sýrinx, Boreás a Óreithya, Herkules zabíjí kentaura Nessa, Myrrha, Kaineus) a scény milostného aktu (z příběhů Venuše a Adónis, proměna Atalanty a Hippomena, Chioné, Ákis a Galatheia.). Zásahy se dotkly rovněž milostných výjevů a aktů, konkrétně zobrazení Jupitera a Kallistó, Diany a Akteona, Jupitera a Semelé, Venuše a Marta, Leukochoé, Únosu Próserpiny, Térea a Prokné, Alkméné, Dryopé, Pygmaliona, Myrrhy zamilované do otce a proměny Myrrhy. Ke zničení dřevorytů mohlo dojít již před zakoupením tisku do biskupova vlastnictví nebo kdykoliv během vlastnictví tisku, v úvahu připadá také možnost, že rytiny byly odstraněny, až když knihovna přešla pod správu piaristického řádu.

◆ **78. Naso, Publius Ovidius**

43 př. n. l. - 18. n. l.

P. Ovidii Nasonis, 424 s., 12°.

Fastorum ad Caesarem Germanicum Liber I.

De Tristibus

De Ponto

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/6 II - 32, př. č. 7 670.

Žlutá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: L OVID: LIB. FAST. ET TRIS. Z přidešti je ex-libris odstraněno, chybí také předsádka a titulní list. Na první stránce textu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize jsou na okrajích poznámky, např. na str. 18, 19, 40, latinsky.

◆ **79. Naso, Publius Ovidius**

43 př. n. l. - 18. n. l.

P. Ovidii Nasonis Opera omnia. In tres Tomos divisa. Amstelodami/Ex Typographia Blaviana, 1683, 778 s., 78°.

In primo tomo:

Angeli Politiani: Elegia de exilio et morte Ovidii.

Epistolarum Heroidum Liber.

Amorum Liber.

Artis Amatoriae.

Remediorum amoris.

Medicamina faciei. Fragmentum.

Nux, elegia.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/3 III - 2, př. č. 7 802.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L OVIDII EPIST. HEROIDUM. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **80. Ovidius, Publius Naso**

43 př. n. l. - 18. n. l.

P. Ovidii Nasonis Operum. Tom. II. Epist. Heroidum De Arte Amandi et Cum notis selectis. Metamorphoseon Libri XV. Amstelodami/Ex Typographia Blaviana, 1683, 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/3 III - 2a, př. č. 7 803.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L OVIDII METAMORPHOSIS: Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem,

na titulním listu razítko: *"Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier."* Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **81. Ovidius, Publius Naso**

43 př. n. l. - 18. n. l.

P. Ovidii Nasonis Operum. Tom. III. Pastor. lib. tristivm de Ponto et in Ibin. Cum notis selectis. Amstelodami/Ex Typographia Blaviana, 798 s., 1683, 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L/3 III - 2b, př. č. 7 804.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L OVIDII OPERVM TOM: III. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: *"Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier."* Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **82. Pausanias**

115 - 180 n. l.

Pausaniae accvrata Graeciae descriptio, qva lector cev manvper eam regionem circvm dvcitvr. Francofurti/Andrae Wecheli, 1583, 508 s., 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. F/3 III/2 - 9, př. č. 19 085.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: F PAVSANIAE GRAECIA. 26. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: *"Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier."* Kniha je bez poznámek, řecky.

◆ **83. Plinius, Gaius Secundus**

23/24 n. l. - 79 n. l.

C. Plinii Liber secvndvs, de mvndi historia, cvm ervdito commentario V. Cl. Iacobi Milichii. Lipsiae/Iohannes Steinman, 1573, 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. I/2 I/2 - 20, př. č. 4 414.

Na vazbu knihy byl použit již použitý pergamen, na kterém se dochoval text, který by možná stál za další bližší prozkoumání. Modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: I PLINII MVNDI HISTOR. II. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým původním rodovým erbem, na titulním listu razítko: *"Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier."* Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **84. Plinius, Gaius Secundus**

23/24 n. l. - 79 n. l.

Liber secundus de mundi historia. Francofurti/Petrum Brubachium, 1563, 492 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předešlé sign. F/2 IV - 8, př. č. 18 940.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: F PLINI. DE MVNDI HIST. 17. Na předním předešlé ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier*" a poznámka: "*Ego Andreas Nättheius Clauensis lesig sum possessor burglibri.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **85. Plutarchos Chaeronensis**

50 - 120 n. l.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΩΣΤΗΣ. Plvtarchi Chaeronensis de edvcandis liberis. Ingolstadii/Ex Typographeo Adami Sartorii, 1608, 70 s., 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/6 II - 15, př. č. 7 653.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L PLVTARCH: DE EDVC. LIB. 16. Na předním předešlé ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko-řecky.

◆ **86. Plutarchos Chaeronensis**

50 - 120 n. l.

Les Oeuvres Morales de Plvtarqve. Tome premier. Paris/Pierre Chevalier, 1612, 1248 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. M III - 8, př. č. 8 760.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: M DE PLVTARQVE LES OEUVRES MORAL. I. TOM. 47. Na předním předešlé ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Na titulním listu v dolním rohu je poznámka: "*Lutetiae sibi me compravit m. Augusto 1613. Casprus Agricola.*" Kniha je jinak bez poznámek, francouzsky.

◆ **87. Plutarchos Chaeronensis**

50 - 120 n. l.

Les Oeuvres Morales de Plvtarqve. Tome second. Paris/Iean Berjon, 1607, 1013 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. M III - 8a, př. č. 8 761.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: M DE PLVTARQ: LES OEVVRE MORAL. II. TOM. 48. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Na titulním listu pozn.: "*Nicolas Belchamps Chanoinea Straubing 1645.*" Kniha je jinak bez poznámek, francouzsky.

◆ **88. Plutarchos Chaeronensis**

50 - 120 n. l.

Les vies des hommes illustres grecs et romains. Comparées l'autre par Plutarque de Chaeronée. Tome second. A Paris/Pierre Chevallier, 1609, 598 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. g VII - 149, př. č. 15 616.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: M DE PLVTARQE LES VIES DES HOM: ILLVST. 49. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, francouzsky.

◆ **89. Plutarchos Chaeronensis**

50 - 120 n. l.

Konvolut:

I. *Symmi et philosophi et historici. Parallela, id est, vitae illustrivm virorum graecorum et romanorum. Francofvrti/Ex Officina Chalcographica Ioannis Sauri, 1600, 791 s., 4°.*

II. *Opera, quae exant omnia. Ethica sive moralia complectentia. Francofvrti/Ioannis Sauri, 1605, 742 s., 4°.*

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. F/3 I - 17, př. č. 19 003.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: F PLVTARCHI OPERA OMNIA. 31. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **90. Plutarchos Chaeronensis**

50 - 120 n. l.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΝ ΒΙΟΙΣ ΕΛΛΗ ΝΩΝΤΕ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΩΝ. Plutarchi quae vocantur paralela: hoc est, vitae illustrivm uirorum graeci nominis ac latini, prout quaeque alteri conuenire batur, accuratius quam ante hac unquam digestae. Basileae, 1533, 378 s., 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. F/3 IV - 9, př. č. 19 261.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: F PLVTARCHI PARALELA 42. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Text bývá v knize podtráván, poznámky či překlady slovíček na okrajích knihy či přímo v textu, řecky.

◆ **91. Polybios**

200 př. n. l. - 120 př. n. l.

Römische historien des ueisistē warhasstigsten und hochberhümpten Geschichtschreibers Polybii in Siebentzehen Büchern begriessen. Basel/Sebastian Henricpetri, 510 s. 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. F/3 III - 13, př. č. 18 927.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: F POLYBII HISTOR. ROMAN. 43. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, německy.

◆ **92. Sallustius, Gaius Crispus**

86 - 35 př. n. l.

Connivatio Catilinae et bellum Iugvrthinvm. Antverpiae/Ex officina Christophori Plantini, 1514, 222 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. g VI - 99, př. č. 15 675.

Světlá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: F SALUSTII HISTOR., 5. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listě pozn.: "*Sum Antony Streytl Ocnipontani 1568.*" Na titulním listu také razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Chybí přední předsádka. V textu jsou podtrhávána jednotlivá slova i věty, poznámky čtenáře na okrajích, latinsky.

◆ **93. Seneca, Lucius Annaeus**

4 př. n. l. - 65 n. l.

De Tranquillitate animi Liber. Jenae/Samuelis Krebsii, 1671, 228 s., 16°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. L/5 II - 5, př. č. 7 483.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: L SENECA. TRANQVIL. ANIMI. 6. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **94. Seneca, Lucius Annaeus**

4. př. n. l. - 65 n. l.

Philosophi Opera omnia. Antverpiae/Ex officina Plantiniana Balthasaris Moreti, 1652, 912 s., 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. I/2 I - 3, př. č. 5 489.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: I L. AENNAEI SENECA OPERA. 3. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým původním rodovým erbem, na titulním listu razítka: "Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier." Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **95. Seneca, Lucius Annaeus**

4 př. n. l. - 65 n. l.

Schönes Büchlein Von der Göttlichen Providentz, Vorsehung und Regierung: Oder/ Warumb frommen Leuten so viel Ubels begegne/ da doch Gott alle Dinge vorsiehet und regieret? Lübeck/Johann Meyer, 1642, 736 s., 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. K I/2 - 17, př. č. 5 948.

Žlutá zašlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: K SENECA DE PROVINT: DEI. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým původním rodovým erbem, na titulním listu razítka: "Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier." V knize nejsou poznámky, německy.

◆ **96. Sokrates**

469 - 399 př. n. l.

Scholastici et Hermiae Sozomeni Historia Ecclesiastica. Graece et latine. Paris/Christian Gerlach, Simon Beckenstein, 1677, 1038 s., 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. F/2 III - 3, př. č. 11 591.

Žlutá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: F SOCRATIS ET SOZOMENI HISTORIA 20. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítka: "Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier." V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **97. Suetonius, Gaius Tranquillus**

1./2. st. n. l.

Animaduersionibus Et Differtationibus Politicis. Argentorati/Ex officina Ios. Staedelii, 1688, 732 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. g/2 II - 90, př. č. 15 119.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu nápis: F SVETONY TRANQVILLI OPERA. 55. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, pozn. na titulním listu: "*Ex Libri Joan. Geof. Středowsky. Anno. 1708.*" Na titulním listu také razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" V knize nejsou poznámky, latinsky.

◆ **98. Tacitus, Publius Cornelius**

55 - 117 n. l.

Germania et Agricola questiones miscellaneae cum modernte Mathia Berneggero. 1640, 216 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. h/2 II - 55, př. č. 15 708.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: F BERNEG MISCELL/AEA, 36.sign. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, předsádka mírně poškozena, na str. 2 razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **99. Tacitus, Publius Cornelius**

55 - 117 n. l.

Opera latina cum versione galica. Francofurti/Nicolaus Hoffmannus, 1612, 1212 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. M. III - 4, př. č. 8 755.

Světlá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: M LES OEUVRES DE TACITE. 41. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, francouzsky.

◆ **100. Tacitus, Publius Cornelius**

55 - 117 n. l.

Agricolae Vita. Lipsiae/Martini Gabrielis Hubneri, Christopher Guntherus, 1683, 384 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. g/VI - 103, př. č. 15 479.

Světlá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: F TACITI VITA AGRICOLAE 12. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **101. Thúkydidés**

460 - 396 př. n. l.

L'histoire. De Thucydide Athenien, de la qverre qui fut entre les Peloponesiens et Atheniens, Translatée en langue françoise, par feu Messire Claudede Seyffel. Paris, 1555, 12°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. M VIII - 52, př. č. 9 155.

Žlutá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: M DE THVCYDIDE HISTORIE. 46. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítka: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, francouzsky.

◆ **102. Thúkydidés**

460 - 396 př. n. l.

De bello Peloponesiaco Libri VIII. Excudebat Henricus Stephanus, secunda editione, 1588, 694 s., 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. F VIII - 10, př. č. 11 473.

Světlá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: F THVCY: DIDIS HISTO: RIAE. 15. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítka: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsko - řecky.

◆ **103. Vegetius, Flavius Renatus**

Kolem r. 400 n. l.

De re Militari libri quatuor. Paris/Ex officina Christiani Wecheli, 1535, 820 s., 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. H/a I - 19, př. č. 1 636.

Hnědá kožená vazba, zlatá ořízka, hřbet knihy je poškozený, bez obvyklého nápisu. Na titulním listu razítka: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **104. Vegetius, Flavius Renatus**

Kolem r. 400 n. l.

De re Militari libri quatuor. Post omnes omnium editiones, ope veterum librorum correcti a Godescalco Stewechio. Lvgdvni Batavorvm/Ex officina Plantiniana/Apud Franciscum Raphelengium. 1592, 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na předsádce sign. I/4 I - 25, př. č. 4 619.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: I VEGETI RES MILITARES.71. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **105. Vergilius, Publius Maro**

15. 10. 70 př. n. l. - 21. 9. 19 př. n. l.

Opera. Interpretatione et notis illustravit Carolus Ruaeus. Secunda editio. Amsterodami, 1690, 864 s., 4°.

Bucolica

Georgicon

Aeneis

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přidešti sign. L V - 4, př. č. 6 968.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu špatně čitelný zlacený nápis. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **106. Vitruvius, Pollio**

Augustova doba (27 př. n. l. - 14. n. l.)

Des alter namhasstigisten und Hoherfahrnesten Römischen Architecti. Basileae/Sebastian Henricpetri, 1614, 614 s. 4°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přesádce sign. I IV - II, př. č. 5 239.

Světlá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: I VITRUVY ARCHITECTVR. 25. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, německy.

◆ **107. Vitruvius, Pollio**

Augustova doba (27 př. n. l. - 14. n. l.)

De architectvra libri decem. Antwerpiano/Joanne de Laet, 1649, 2°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přesádce sign. I V - 26, př. č. 5 305.

Světlá pergamenová vazba, modrá ořízka, na hřbetu zlacený nápis: I VITRUVY ARCHITECTVRA. 59. Na předním přidešti ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erbischofliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **108. Xenofon**

430 - 355 př. n. l.

Xenophontis De Cyri vita et disciplina. Libri tres priores graecolatini. Monachii/Ex Typographeo Bergiano, 1621, 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přesádce sign. h I - 45, př. č. 15 831.

Žlutá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: F XENOPHONT DE. VITA CYRI. 39. Na předním přideštit ex-libris s biskupovým úředním erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

◆ **109. Xenofon**

430 - 355 př. n. l.

Philosophi et imperatoris clarissimi quae extant opera, in duos tomos diu...(text je dále poškozený a nejde přečíst). Francofurti/Andreas Wecheli, 1595, 402 s., 8°.

Exemplář zámecké arcibiskupské knihovny, původně knihovny biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna.

Na přesádce sign. m II - 10, př. č. 17 224.

Světlá pergamenová vazba, na hřbetu zlacený nápis: F XENOPHONTIS IMPERATOR: OPERA. 40. Na předním přideštit ex-libris s biskupovým původním rodovým erbem, na titulním listu razítko: "*Fürst-Erzbischöfliche Bibliotheks in Kremsier.*" Kniha je bez poznámek, latinsky.

Závěr

Na předchozích stránkách bakalářské diplomové práce jsem se zabývala antickými autory v knihovně olomouckého biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, jehož episkopát spadá do let 1664 - 1695. Tento biskup cílenými a organizovanými nákupy vybudoval nový rozsáhlý knižní fond, založený na zisku jednotlivých souborů knih z pozůstalostí a na výběru konkrétních děl z nabídek knihkupců či přes síť svých agentů. O vřelém vztahu biskupa ke knihám svědčí i to, že zakoupené knihy nejprve sám prohlížel a zjišťoval, zda jsou úplné, a teprve poté je zaplatil.

V zakládací listině byla knihovna koncipována jako moderní veřejná instituce a na její udržování byl uložen kapitál 10 000 rýnských zlatých, které měly pokrývat náklady na její činnost a rozšiřování. Ročně mělo být vynaloženo 440 rýnských zlatých na nákup nových knih. Po oficiálním založení knihovny byly veškeré knihy opatřeny vlastnickým biskupovým ex-libris, na kterém je vyobrazen buď původní rodový erb rodu z Liechtensteina-Castelkorna, nebo biskupův úřední erb.

Antická literatura, se kterou jsem pracovala, je rovněž označena těmito dvěma erby. Otázkou ale zůstává, proč má část knih původní rodový erb a část knih úřední. Možné by mohlo být vysvětlení, že knihy s rodovým erbem vlastnil Karel II. ještě před tím, než předal veškerý svůj majetek olomouckému biskupství a oficiálně založil knihovnu roku 1694. Převážná část antické literatury, která je označena zejména úředním erbem, tak nejspíše pochází z nákupů hlavně z devadesátých let, kdy biskup knihy nakupoval intenzivněji a ve velkém množství, neboť se vážně obíral myšlenkou založit knihovnu.

Knihovní fond byl funkčně uspořádán a tvořil součást kulturního i společenského života, jak dokládá otevřený přístup veřejnosti k biskupovým knihám. Není však úplně jasné, do jaké míry se o četbu antických autorů zajímal sám biskup, protože ve většině antických děl nejsou žádné poznámky, podtržený text ani výpisky, které by poukazovaly na čtenářský zájem o tyto tituly. Většina zakoupené antické literatury tak mohla mít pouze reprezentativní charakter.

Největší počet knih tvoří teologická literatura, neboť souvisí s osobou Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna jako vysokého církevního hodnostáře - olomouckého biskupa. Do této tematické oblasti spadají i díla prvních církevních otců, jako byl

Aurelius Augustinus, Origenés, Dionýsios Areopagita a Hieronymus. Po theologické literatuře následují práce velkých řeckých a římských dějepisců: Appiana, Josepha Flavia, Pausania, Polybia, Thúkydida, Xenofonta, Publia Annaea Flora, Tita Livia, Gaia Plinia Secunda, Gaia Sallustia Crispa, Gaia Suetonia Tranquilla a Publia Cornelia Tacita.

Další početně zastoupenou skupinu představuje básnická tvorba a poezie. Z řeckých básníků jsou zde zastoupeni Aisopos a Homéros. Z římského básnictví Claudius Claudianus, Quintus Horatius Flaccus, Publius Ovidius Naso, Publius Vergilius Maro a satiričtí básníci Decimus Iunius Iuvenalis a Aules Persius Flaccus. Z řečnictví a politologie vyniká rozsáhlý soubor prací Marca Tullia Cicerona. Antickou filozofii reprezentuje jeden z největších řeckých filozofů, Aristoteles, dále pak Marcus Tullius Cicero, Lucius Annaeus Seneka a Sokrates. Zvlášť rozsáhlý tematický oddíl tvoří lékařská literatura, a to Hippokratovy spisy. Z právní literatury je třeba zmínit několik vydání Iustinianova právního kodexu Codex iuris civilis. Ze spisů o stavitelství jde o dvojce vydání díla Vitruvia Polliona. Jediným autorem, zabývajícím se vojenským uměním, je v knihovně Flavius Vegetius Renatus.

V době, kdy Karel II. z Liechtensteina-Castelkorna darovací listinou odkázal veškerý majetek olomouckému biskupství, vznikl také nejstarší rukopisný katalog knihovny *Catalogus Librorum, qui in Sua Celsitudinis Episcopi Olomucensis Bibliotheca reperiuntur, Conscripti die 9. Aprilis*. Jeho záznamy ale neposkytují potřebné bibliografické údaje, neboť autor katalogu zpravidla opsal jen jméno autora a část názvu, nebo pouze samotný název. I přes určité nepřesnosti však katalog podává jistou představu o spisech antických autorů a také o uložení knih.

Převážná část děl antických autorů se nachází v Malém knihovním sále a jsou nejčastěji zařazena ve skříních pod skupinami:

I / PHILOSOPHI, MATHEMATICI, MECHANICI.

K / MEDICI ET CHIRURGICI.

L / HUMANISTAE, POETAE ET ORATORES.

M / GALLICI ET ITALICI.

Jak se mi podařilo zjistit, nejčastěji byla antická literatura z biskupovy knihovny vydána ve Francii, a to zejména v Paříži a Lyonu. Za francouzskou tiskařskou produkcí následuje hned německá. Většina německých knih byla vytištěna ve Frankfurtu nad Mohanem, Kolíně nad Rýnem nebo v Leidenu. O něco méně je pak zastoupeno Nizozemí (Amsterdam) a švýcarská města (Basilej a Ženeva). Co se

týká jazykové stránky, převážná část antických autorů je tištěna latinsky, jako druhý nejpočetnější jazyk je pak třeba uvést kombinaci latiny-řečtiny. Ostatní národní jazyky se vyskytují spíše výjimečně, přesto jsem našla pár knih tištěných německy, francouzsky a jednu knihu v řečtině.

VI. Prameny a literatura

Prameny

a) katalog knih:

Arcibiskupský zámek Kroměříž: *Catalogus Librorum, qui in Sua Celsitudinis Episcopi Olomucensis Bibliotheca reperiuntur, Conscripti die 9. Aprilis 1691.*¹²⁹

b) archívní prameny:

Arcibiskupství Olomouc 1144 - 1961. Inventář, II. díl nelistinná část.

Zemský archív Opava, pobočka Olomouc: fond Metropolitní kapitula Olomouc, kart. 207, inv. č. 3573, sign. Fa 9/1c.

Zemský archív Opava, pobočka Olomouc: fond Metropolitní kapitula Olomouc, kart. 218, inv. č. 3587, sign. Fa 10.

Zemský archív Opava, pobočka Olomouc: fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, kart. 1713, inv. č. 12 885, sign. F 30/22 – 1.

Zemský archív Opava, pobočka Olomouc: fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, kart. 116, inv. č. 3831, sign. C 15/5-1.

Volná korespondence biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, došlá:

Zemský archív Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, došlá korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 78, inv. č. 526, sign. 54.

Zemský archív Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, došlá korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 79, inv. č. 526, sign. 54.

¹²⁹ Sign. H VIII - 3b, př. č. 12 080.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, došlá korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 80, inv. č. 527, sign. 55.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, došlá korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 81, inv. č. 527, sign. 55.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, došlá korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 124, inv. č. 544, sign. 72.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, došlá korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 125, inv. č. 544, sign. 72.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, došlá korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 132, inv. č. 547, sign. 75.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, došlá korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 139, inv. č. 550, sign. 78.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, došlá korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 142, inv. č. 551, sign. 79.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, došlá korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 144, inv. č. 552, sign. 80.

Volná korespondence biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, odeslaná:

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, odeslaná korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 146, inv. č. 556, sign. 84.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, odeslaná korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 153, inv. č. 567, sign. 95.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, odeslaná korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 154, inv. č. 570, sign. 98.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, odeslaná korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 159, inv. č. 576, sign. 104.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, odeslaná korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 163, inv. č. 582, sign. 110.

Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc: fond Arcibiskupství Olomouc, odeslaná korespondence Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, kart. 164, inv. č. 183, sign. 111.

c) české překlady antických autorů:

EZOP: *Bajky*. Přel. Jiří Kolář. Praha, 1957.

HOMÉR: *Ilias*. Přel. Rudolf Mertlík. 9. vyd., Praha, 1980.

HORATIUS, Quintus Flaccus: *O umění básnickém - De arte poetica*. Přel. Dana Svobodová. Praha 2002.

NASO, Publius Ovidius: *Umění milovat*. Přel. Dana Svobodová. Praha, 2002.

NASO, Publius Ovidius: *Listy z Pontu*. Praha, 1966.

NASO, Publius Ovidius: *Listy heroin*. Přel. Jan Fišer. Brno, 1997.

NASO, Publius Ovidius: *Žalozpěvy*. Přel. Rudolf Mertlík. Praha, 1943.

NASO, Publius Ovidius: *Kalendář. Fasti*. Přel. Ivan Bureš. Praha, 1942.

NASO, Publius Ovidius: *Proměny*. Přel. Ferdinand Stiebitz. Praha, 1935.

PLUTARCHOS: *Životopisy slavných Řeků a Římanů*. Díl I., II. Přel. Antonín Hartmann, Rudolf Mertlík a Ferdinand Stiebitz. Praha, 1967.

PLUTARCHOS: *Alexandros a Caesar*. Přel. Ferdinand Stiebitz. Praha, 1933.

SUETONIUS, Tranquillus, Gaius: *Životopisy dvanácti císařů spolu se zlomky jeho spisu O významných literátech*. Praha, 1998.

VERGILIUS, Publius Maro: *Zpěvy rolnické a pastýřské*. Přel. Otmar Vaňorný. Praha 1959.

VERGILIUS, Publius Maro: *Aeneis*. Přel. Otmar Vaňorný. 2. vyd., Praha, 1941.

VITRUVIUS: *Deset knih o architektuře*. Praha, 1953.

Literatura

a) slovníky, encyklopedie a příručky:

BORECKÝ, Bořivoj - DOSTÁLOVÁ, Růžena a kol.: *Slovník řeckých spisovatelů*. 2. vyd., Praha, 2006.

CIMRHANZL, Tůma: *Antická mythologie*. Praha, 1999.

HŮRKOVÁ, Jiřina: *Antická jména. Jak je číst a skloňovat*. Praha, 2005.

GRÄSSE, Johann Georg Theodor: *Orbis Latinus, Lexikon lateinischer Geographischer Namen des Mittelalters und der Neuzeit*. Berlin, 1909. Online verze na stránkách: <http://www.columbia.edu/acis/ets/Graesse/contents.html>

KUŤÁKOVÁ, Eva - VIDMANOVÁ, Anežka a kol.: *Slovník latinských spisovatelů*. 2. vyd., Praha, 2004.

SVOBODA, Ludvík a kol.: *Encyklopedie antiky*. Praha, 1973.

ŠENKOVÁ, Silva: *Latinsko-český, česko-latinský slovník*. 3. vyd., Olomouc, 2005.

VOIT, Petr: *Encyklopedie knihy. Starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století*. Praha, 2006.

b) ostatní literatura:

BARBIER, Frédéric: *Knižní trhy ve střední a východní Evropě v XVIII. století - 1914*. In: *Opera Romanica 1. K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven. Pour une étude des bibliothèques aristocratiques, bourgeoises et conventuelles*. České Budějovice, 2000, s. 27 - 42.

BLAHO, Peter: *Básník Homéros a pramene římského práva*. In: *Římské právo a neprávnické prameny*. Sborník z VI. mezinárodní konference právních romanistů České republiky a Slovenské republiky pořádané Právnickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně ve dnech 7. - 8. listopadu 2003. Brno, 2004, s. 9 - 20.

BRADA, Vojtěch: *Rozbor zakládací listiny zámecké knihovny v Kroměříži*. Věstník Muzea v Kroměříži, 1963, č. 16., s. 22 - 25.

BURIAN, Jan - LISOVÝ, Igor - PSÍK, Richard: *Úvod do dějepisectví antického starověku*. Ostrava, 2007, s. 31 - 47, 161 - 184.

BŮŽEK, Václav: *Knihovny aristokratů na česko-moravsko-rakouském pomezí koncem 16. a v první polovině 17. století*. In: Radimská, Jitka (ed.): *Opera Romanica 1. K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven. Pour une étude des bibliothèques aristocratiques, bourgeoises et conventuelles*. České Budějovice, 2000, s. 87 - 99.

DOPITOVÁ, Simona: *Kroměřížská knihovna olomouckých biskupů ve světle raně novověkých rukopisných katalogů*. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví. Brno, 2007, s. 34 - 38.

DUDÍK, Beda: *Bibliothek und Archiv im fürsterzbischöflichen Schlosse zu Kremsier*. Wien, 1870, s. 3 - 5.

KOMOROVÁ, Klára: *Knižnica nitrianskeho biskupa Zachariáša Mošovského*. In: Radimská, Jitka (ed.): *Opera Romanica 1. K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven. Pour une étude des bibliothèques aristocratiques, bourgeoises et conventuelles*. České Budějovice, 2000, s. 255 - 265.

KOLÁŘ, Antonín: *Vztahy evropské kultury k antice*. Praha, 1929, s. 49 - 240.

LUDVÍK, Losos: *Pergamenové vazby a jejich konzervace*. In: Nuska, Bohumil (ed.): *Historická knižní vazba. Sborník příspěvků k dějinám vazby a k metodice ochrany historických knižních vazeb*. Liberec, 1963, s. 58 - 64.

KOUŘIL, Miloš: *Biskupa Karla Liechtenštejna rádci a zpravodajci*. In: *Historická Olomouc a její současné problémy*. Olomouc, 1985, s. 113.

LOUDA, Jiří: *Znaky olomouckého biskupství a arcibiskupství, olomouckých biskupů a arcibiskupů*. Moravská církevní heraldika. Olomouc, 1977.

LOUDOVÁ, Michaela: *"Hortus episcopi debet esse sacra biblia."* *Knihovni sály zámku v Kroměříži - příspěvek k ikonografii maleb Josefa Sterna*. In: *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity, F 47*, Brno, 2003, s. 20 - 25.

MÁDLOVÁ, Claire: *Knihovna hraběte Hartiga (1758 - 1797)*. In: Radimská, Jitka (ed.): *Opera Romanica 1. K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven. Pour une étude des bibliothèques aristocratiques, bourgeoises et conventuelles*. České Budějovice, 2000, s. 135 - 143.

MAŠEK, Petr: *Zámecké, hradní a palácové knihovny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. In: *Zámecké, hradní a palácové knihovny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Žďár nad Sázavou, 2004, s. 2 - 5.

MAŠEK, Petr: *Zámecké knihovny v zemích koruny české*. In: Radimská, Jitka(ed.): Opera Romanica 1. K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven. Pour une étude des bibliothèques aristocratiques, bourgeoises et conventuelles. České Budějovice, 2000, s. 43 - 49.

MAŠEK, Petr a kol.: *Zámecké knihovny ve Zlínském kraji*. Zlín, 2008, s. 5 - 45.

MĚSÍC, Cyril: *Budování kroměřížské zámecké knihovny a osoba čtenáře v průběhu staletí*. In: Radimská, Jitka (ed.): Opera romanica 4. K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven. Pour une étude des bibliothèques aristocratiques, bourgeoises et conventuelles. České Budějovice, 2003, 412 - 421.

MILTOVÁ, Radka: *"Najde se Ovidia Metamorphosis, o kunstu tělesné lásky"*. *Recepce Ovidiových Metamorfóz v barokním umění v Čechách a na Moravě.*, Brno, 2008, s. 104 - 114, (disertační práce).

MYSLIVEČEK, Milan: *Erbovník aneb kniha o znacích i osudech rodů žijících v Čechách a na Moravě*. Praha, 1993, s. 33.

NECHUTOVÁ, Jana: *Česko-latinská literatura středověku do roku 1300*. Brno, 1997, s. 11 - 97.

PAVLÍČKOVÁ, Radmila: *Sídla olomouckých biskupů. Mecenáš a stavebník Karel II. z Liechtensteinu-Castelkorna 1664 - 1695*. Olomouc, 2001.

PEŘINKA, V. František: *Dějiny města Kroměříže*. Díl 2., část 1. a 2. Kroměříž, 1947, s. 566, 673 - 676.

PETRŮ, Jaroslav: *Státní zámek Kroměříž*. Brno, 1975.

PETRŮ, Jaroslav: *Podzámecká zahrada v Kroměříži*. Brno, 1975.

PICTORIUS, Vladimír: *Jak se dělá kniha*. Praha - Litomyšl, 2003.

PLEVA, Martin: *Knihovny několika moravských barokních šlechticů na základě jejich pozůstalostních inventářů*. In: Radimská, Jitka(ed.): *Opera Romanica 1. K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven. Pour une étude des bibliothèques aristocratiques, bourgeoises et conventuelles*. České Budějovice, 2000, s. 145 - 158.

RADIMSKÁ, Jitka: *Knihovna šlechtičny. Francouzské knihy Marie Ernestiny z Eggenbergu na zámku v Českém Krumlově*. České Budějovice, 2007, s. 17 - 24, 49 - 74.

RYANTOVÁ, Marie: *Knihovny světských duchovních arcidiecéze pražské na konci 17. a na počátku 18. století*. In: Radimská, Jitka(ed.): *Opera Romanica 1. K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven. Pour une étude des bibliothèques aristocratiques, bourgeoises et conventuelles*. České Budějovice, 2000, s. 239 - 252.

SEDLÁČEK, August: *Českomoravská heraldika. Část zvláštní*. Praha, 1925, s. 509.

SUCHOMEL, Dan - VIDEMAN, Jan: *Mincovníctví olomouckých biskupů a arcibiskupů (1608 - 1820)*. Kroměříž, 1997, s. 131 - 133.

TOMÁŠEK, Václav: *K dějinám knihovny Uměleckohistorického muzea v Kroměříži*. In: Šafařík, Jiří(red.): *Sborník Uměleckohistorického muzea v Kroměříži*. Kroměříž, 1969, s. 7 - 27.

TURKOVÁ, Helga: *Oddělení zámeckých knihoven KNM (1954 - 2004)*. In: Mašek, Petr: *Zámecké, hradní a palácové knihovny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Žďár nad Sázavou, 2004, s. 6 - 8.*

VARCL, Ladislav a kol.: *Tradování prvků antické kultury od konce husitských válek do počátků národního obrození*. In: *Antika a česká kultura*. Praha, 1978, s. 205 - 305.

VLČKOVÁ, Iva: *Karel z Lichtenštejna-Kastelkornu (1624-1695) a založení zámecké knihovny v Kroměříži*. Blansko, 1967 - 68, s. 29 - 32.

VLČKOVÁ-BUTULOVÁ, Iva: *Dějiny zámecké knihovny v Kroměříži v letech 1700 - 1752*. Vlastivědný věstník moravský, roč. 22, 1970, č. 2, s. 164 - 173.

VLČKOVÁ-BUTULOVÁ, Iva: *Zámecká knihovna v Kroměříži v letech 1752 - 1850*. Vlastivědný věstník moravský, roč. 23, 1971, č. 3, s. 352 - 367.

VLČKOVÁ-BUTULOVÁ, Iva: *Dějiny zámecké knihovny v Kroměříži od roku 1850 až po dnešek*. Vlastivědný věstník moravský, roč. 28, 1976, č. 1, s. 46 - 58.

VOJÁČEK, Ladislav: *Římské právo soukromé v Tacitových Historiích*. In: *Římské právo a neprávnické prameny*. In: Sborník z VI. mezinárodní konference právních romanistů České republiky a Slovenské republiky pořádané Právnickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně ve dnech 7. - 8. listopadu 2003. Brno, 2004, s. 75 - 82.

ZATLOUKAL, Ondřej - ZATLOUKAL, Pavel(ed.): *Luk a Lyra. Ze sbírek Arcidiecézního muzea Kroměříž*. Olomouc, 2008.

ZUBER, Rudolf: *Osudy moravské církve v 18. st. 1695 - 1777*. IV. díl dějin olomoucké arcidiecéze. Praha, 1987.

c) Internetové stránky:

<http://www.d-nb.de>

Německá národní knihovna (naposled navštíveno 12. března 2009)

<http://www.lib.ox.ac.uk>

Katalog rukopisů Oxfordské Univerzity (naposled navštíveno 12. března 2009)

<http://www.azz.cz/?pg=111&Ing=1>

Stránky arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži (naposled navštíveno 23. března 2009)

<http://www.columbia.edu/acis/ets/Graesse/contents.html>

Slovník latinských geografických středověkých a novověkých názvů (naposled navštíveno 23. března 2009)

<http://aleph.vkol.cz/F/P3TBJPTU13J8D1XYVBT5SD5B8MLIJC8FX8QA6KHGX11T7YH1QL-78412?func=find-d-0>

Katalog Státní vědecké knihovny v Olomouci (naposled navštíveno 8. dubna 2009)

Summary

This bachelor thesis handles about antique authors in Kroměříž mansion library, which have been established in 1694 by bishop of Olomouc Charles II. Liechtenstein-Castelkorn.

The main aim of this work was to analyze the holographic catalogue *Catalogus Librorum, qui in Sua Celsitudinis Episcopi Olomucensis Bibliotheca reperiuntur, Conscripti die 9. Aprilis 1691* and to characterize the works by antique authors included in historical episcopal library. Except him I also availed archive sources, especially correspondence of bishop Charles II. Liechtenstein-Castelkorn. Concerning the Czech secondary literature, I engaged mainly the reviews by Jitka Radimská dealing with the mansion libraries in Czech Republic. Important part of secondary literature are publications about antique traditions, above all about antique literature and its reception in Czech culture.

My thesis consists of four main chapters. The first part handles about bishop Charles II. Liechtenstein-Castelkorn and his library. The second chapter is focused on research and characteristics pieces by antique authors. It pays attention to questions purchases books, description ex-libris, analyse catalogue from the year 1691, location antique literature in library and its printing concept. Main intention of the second chapter is to make out, in what range were antique authors represented in library of high church dignitary and whether became subject of reader's focus Charles II. Liechtenstein-Castelkorn, or had rather only representative character.

In the next chapter are authors thematic divided into the single groups. Most antique works included in library are Roman and Greek historians and poets. The last chapter is list of all accessible antique authors in the library. List always features author's name, title of a piece, book's format, press-mark, binding and brief book description. For better and quicker orientation in it are indices set at the end.

Seznam ilustrací

Ilustrace:

1. Pohled na Kroměříž a biskupský zámek. Reprodukce leptu J. van den Nypoorta z roku 1691. In: ZUBER, Rudolf: *Osudy moravské církve v 18. st. 1695 - 1777*. IV. díl dějin olomoucké arcidiecéze. Praha, 1987, s. 20.
2. Pohled na Kroměříž - dřevořez J. Willenbergera z roku 1593. In: PETRŮ, Jaroslav: *Podzámecká zahrada v Kroměříži*. Brno, 1975, s. 2.
3. ©Gabriela Faronová, nástěnná malba s portrétem Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna ve Velkém knihovním sále. Zámek Kroměříž.
4. ©Gabriela Faronová, portrét Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna. ZK.
5. Zakládací listina kroměřížské zámecké knihovny z roku 1694. In: ZATLOUKAL, Ondřej - ZATLOUKAL, Pavel(ed.): *Luk a Lyra. Ze sbírek Arcidiecézního muzea Kroměříž*. Olomouc, 2008, s. 303.
6. Erb rodu z Liechtensteina-Castelkorna. In: LOUDA, Jiří: *Znaky olomouckého biskupství a arcibiskupství, olomouckých biskupů a arcibiskupů*. Moravská církevní heraldika. Olomouc, 1977.
7. Erb olomouckého biskupství. In: LOUDA, Jiří: *Znaky olomouckého biskupství a arcibiskupství, olomouckých biskupů a arcibiskupů*. Moravská církevní heraldika. Olomouc, 1977.
8. Úřední znak biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna, jako ex-libris. In: SUCHOMEL, Dan - VIDEMAN, Jan: *Mincovníctví olomouckých biskupů a arcibiskupů (1608 - 1820)*. Kroměříž, 1997, s. 131.
9. ©Gabriela Faronová, rukopisný katalog *Catalogus Librorum, qui in Sua Celsitudinis Episcopi Olomucensis Bibliotheca reperiuntur, Conscripti die 9. Aprilis 1691*. ZK.
10. ©Gabriela Faronová, pohled na Velký sál zámecké knihovny. ZK.
11. Titulní list Origenových Komentářů. In: ZATLOUKAL, Pavel(ed.): *Luk a Lyra. Ze sbírek Arcidiecézního muzea Kroměříž*. Olomouc, 2008, s. 50.
12. ©Gabriela Faronová, dřevoryt z Liviových dějin. ZK.
13. ©Gabriela Faronová, Ovidius, Metamorphoseon. ZK.

14. ©Gabriela Faronová, titulní list pátého vydání lékařských spisů Hippokrata a Galéna z roku 1679. ZK.

15. ©Gabriela Faronová, titulní list Vitruviova vydání z roku 1614. ZK.

VII. Anotace

Faronová Gabriela

Katedra Historie

Filozofická fakulta

Bakalářská diplomová práce

ANTIČTÍ AUTOŘI V KNIHOVNĚ OLOMOUCKÉHO BISKUPA KARLA II.
Z LIECHTENSTEINA-CASTELKORNA

Počet znaků:

142 274

Počet příloh:

0

Počet titulů použité literatury:

49

Klíčová slova:

Raný novověk, antická literatura, antická tradice, antičtí autoři, Kroměříž, zámecká knihovna, biskupská knihovna, arcibiskupská knihovna, olomoucký biskup Karel II. z Liechtensteina-Castelcornu, dějiny knihovny, rukopisný katalog.

Charakteristika:

Práce pojednává o zastoupení antických autorů v kroměřížské zámecké knihovně, kterou roku 1694 založil olomoucký biskup Karel II. z Liechtensteina-Castelcornu. Časové vymezení práce spadá do doby episkopátu Karla II. z Liechtensteina-Castelcornu.

Hlavním cílem práce je sledování antické literatury, a to, do jaké míry byla zastoupena v knihovně vysokého církevního hodnostáře, zda byli antičtí autoři předmětem čtenářského zájmu biskupa Karla II., či měli v knihovně spíš jen reprezentativní charakter. Výchozím pramenem pro zpracování antické literatury je rukopisný katalog *Catalogus Librorum, qui in Sua Celsitudinis Episcopi Olomucensis Bibliotheca reperiuntur, Conscripti die 9. Aprilis 1691*. Součástí práce je také soupis všech dostupných antických autorů, kteří byli součástí knihovny olomouckého biskupa.

VIII. Rejstříky

VIII.1. Rejstřík autorů

Rejstřík zahrnuje antické autory z knihovny olomouckého biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna. Čísla odkazují na katalogovou část práce. Jména autorů jsou psána podle pravopisu klasické latiny a řečtiny. Ke sjednocení jmen autorů jsem použila tuto literaturu:

BORECKÝ, Bořivoj - DOSTÁLOVÁ, Růžena a kol.: *Slovník řeckých spisovatelů*. 2. vyd., Praha, 2006.

HŮRKOVÁ, Jiřina: *Antická jména. Jak je číst a skloňovat*. Praha, 2005.

KUŤÁKOVÁ, Eva - VIDMANOVÁ, Anežka a kol.: *Slovník latinských spisovatelů*. 2. vyd., Praha, 2004.

Aisopos

- 1

Appianos

- 2

Aristoteles

- 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Caesar, Gaius Iulius

- 11

Cicero, Marcus Tullius

- 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24

Claudianus, Claudius

- 25, 26

Corpus iuris civilis

- 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34

Dionysios z Halikarnassu

- 35

Flavius, Josephus

- 36, 37

Florus, Publius Annaeus

- 38

Hippokrates

- 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48

Homéros

- 49, 50, 51

Horatius, Quintus Flaccus

- 52, 53, 54

Iuvenalis, Decimus Iunius

- 55, 56

Livius, Titus

- 57, 58, 59, 60, 61, 62

Lucanus, Marcus Annaeus

- 63

Martialis, Marcus Valerius

- 64, 65, 66.

Maximus, Valerius

- 67

Nepos, Cornelius

- 68

Ovidius, Publius Naso

- 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81

Pausanias

- 82

Persius, Aules Flaccus

- 55, 56

Plinius, Gaius Secundus

- 83, 84

Plutarchos Chaeronensis

- 85, 86, 87, 88, 89, 90

Polybios

- 91

Sallustius, Gaius Crispus

- 92

Seneka, Lucius Annaeus

- 93, 94, 95

Sokrates

- 96

Suetonius, Gaius Tranquillus

- 97

Tacitus, Publius Cornelius

- 98, 99, 100

Thúkydidés

- 101, 102

Vegetius, Flavius Renatus

- 103, 104

Vergilius, Publius Maro

- 105

Vitruvius, Pollio

- 106, 107

Xenofon

- 108, 109

VIII.2. Rejstřík míst vydání a tiskařů/vydavatelů

Rejstřík uvádí místa vydání a u nich tiskaře a vydavatele antických tisků z knihovny olomouckého biskupa Karla II. z Liechtensteina-Castelkorna. Města jsou seřazena abecedně, stejně tak tiskaři, resp. vydavatelé u příslušného města. V rejstříku nejprve uvádím původní název města, tak jak je uveden v tisku, poté pak dnešní moderní název. Čísla odkazují na katalogovou část práce. Pokud v knize nebylo uvedeno jméno tiskaře či nakladatele, uvádím alespoň název tiskárny, ze které tisk pochází. Údaje, které se mi nepodařilo získat nebo ověřit, tak v rejstříku neuvádím.

Pro ověření názvů měst jsem použila:

GRÄSSE, Johann Georg Theodor: *Orbis Latinus, Lexikon lateinischer Geographischer Namen des Mittelalters und der Neuzeit*. Berlin, 1909. Online verze na stránkách: <http://www.columbia.edu/acis/ets/Graesse/contents.html>

Pro ověření jmen vydavatelů a tiskařů jsem použila práci Petra Voita: *Encyklopedie knihy. Starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století*. Praha, 2006.

Dále pak internetové stránky:

Německé národní knihovny/Deutsche National Bibliothek:

<http://www.d-nb.de>

Katalog rukopisů Oxfordské University/The Queens College University of Oxford:

<http://www.lib.ox.ac.uk>

Katalog Státní vědecké knihovny v Olomouci:

<http://aleph.vkol.cz>

Místo neuvedeno

Aristoteles

- 10

Cicero, Marcus Tullius

- 16

Corpus iuris civilis

- 34

Florus, Publius Annaeus

- 38

Livius, Titus

- 57

Livius, Titus et Florus, Publius Annaeus

- 62

Ovidius, Publius Naso

- 78

Tacitus, Publius Cornelius

- 98

Thukydides

- 102

Amstelodami (Amsterdam)

tiskař neuveden

- 67, 105

Heinsy, Nicolas

- 25

Typographia Blaviana

- 79, 80, 81

Wetstein, Henricus 1649 - 1726

- 55

Antverpiae (Antwerpen)

Moretus, Balthasar

- 94

Nutius, Martinus

- 74

Plantin, Christophe

- 92

Argentorati (Argentat)

Ex Officina Ios. Staedel

- 97

Aureliae (Orleáns)

Theodor de Iuges

- 27, 28, 29, 30, 31, 32

Basileae (Basel)

tiskař neuveden

- 22, 90

Bryling, Nicol

- 11

Henricpetrus, Sebastian

- 49, 50, 91, 106

Henricus, Petrus

- 63

Reomem, Ludovicus

- 52

Coloniae (Köln am Rhein)

Fabricius, Gualtherus

- 15

Bernardus, Gualterus

- 66

Gymnich, Johann (též Gymnicus) †1596

- 15, 21

Petrus de la Rouière

- 12

Regius, Ludovicus

- 53, 54

Dilingiae (Dillingen)

Rem, Ulrich 1621 - 1625 (doložena tiskařská činnost)

- 13

Sermodus, Jacob 1625 - 1628 (doložena tiskařská činnost)

- 51

Francofurti (Frankfurt am Main)

tiskař neuveden

- 37, 75

Brubachius, Petrus

- 84

de Bry, Iohann Theodor 1561 - 1623

- 73

Günther, Christopher

- 76, 77

Nicolaus, Hoffmannus

- 99

Saurus, Ioannes

- 89

Weidmann, Moritz Georg

- 109

Wechel, André †1581

- 3, 17, 82

Genevae (Genève)

Santandreamum, Petrum

- 18, 19, 20

Theodor de Iuges

- 32

Hagae (Haag)

Leers, Arnold 1643 - 1701

- 56

Ingolstadii (Ingolstadt)

Sartor, Adam

- 85

Typographia Ederiana - Elisabetha Angermaria

- 23

Wilhem, Eder

- 4

Jenae (Jena)

Krebs, Samuel

- 93

Lipsiae (Leipzig)

Grosse, Henning 1553 - 1621

- 1

Günther, Christopher

- 100

Hubner, Martin Gabriel

- 100

Steinman, Iohannes

- 83

Weidmann, Moritz Georg

-77

Lugduniae (Lyon)

Anisson, Jean - 1642 - 1721

- 69, 70, 71, 72

Gryphius, Antoine 1565 - 1599 (doložena tiskařská činnost)

- 24

Posuel, Jean - 1644 - 1725

- 69, 70, 71, 72

Symphorianus, Barbierus

- 33

Rigaud, Claude 16? - 17?

- 69, 70, 71, 72

Lugdunum-Batavorum (Leiden)

Ex Officiana Elseviriana

- 58

Ex Officiana Hackiana

- 64

Ex Officiana Ioannis Maire

- 68

Ex Officiana Plantaniana

- 48, 104

Lübeck (Lübeck)

Meyer, Johann

- 95

Monachi (München)

Herierog, Ioannes

- 65

Leysserius, Cornelius

- 14

Typographia Bergiana

-108

Paris, Lutetiae (Paris)

tiskař neuveden

- 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47

Beckenstein, Simon

- 96

Berjon, Jean

- 87

Billain, Ioannes

- 5, 6, 7, 8

Gerlach, Christian

- 97

Chevalier, Pierre

- 86, 88

Léonard, Frédéric 1624 - 1711

- 5, 6, 7, 8

Piget, Simeon

- 5, 6, 7, 8

Wechel, Chrestien

- 103

Pragae (Praga)

Typis Universitatis Carolo-Ferdinando in Collegio Soc. IESV

- 9

Strassburg (Strassburg)

Emmel, Samuel

- 36

Toulouse (Toulouse)

Dominique et Pierre Bosc.

- 26

Venetiis (Venezia)

Bonarig, Carol

- 35

Mocenigus, Martias Ioannes

- 59, 60, 61

VIII.3. Rejstřík chronologický

Rejstřík obsahuje veškerá data vydání, která jsem seřadila vzestupně. Ke každému roku jsem přiřadila číslo, odkazující na katalogovou část práce, a tím tedy na konkrétní titul.

1480 - 35	1608 - 85
1514 - 92	1609 - 48, 88
1533 - 90	1612 - 86, 99
1535 - 103	1613 - 68
1551 - 2	1614 - 106
1555 - 101	1615 - 52, 53, 54
1556 - 36	1617 - 12, 23
1559 - 33	1618 - 1, 65, 66, 74
1562 - 22	1619 - 73
1563 - 84	1621 - 4, 13, 26, 108
1568 - 63	1622 - 4
1570 - 24	1625 - 27, 28, 29, 30, 31, 32, 67
1571 - 15	1627 - 51
1573 - 82	1631 - 14
1575 - 11	1640 - 98
1577 - 3	1642 - 95
1580 - 17, 18, 19, 20, 21	1649 - 107
1581 - 37	1652 - 94
1582 - 75	1653 - 58
1583 - 83	1654 - 5, 6, 7, 8
1588 - 102	1670 - 64
1595 - 109	1671 - 93
1596 - 16	1677 - 96
1597 - 48	1679 - 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46,
1600 - 90	47
1605 - 89	1682 - 9
1606 - 49, 50	1683 - 56, 79, 80, 81, 100
1607 - 87	1684 - 55

1685 - 25, 76, 77

1688 - 97

1689 - 69, 70, 71, 72

1690 - 105

VIII.4. Rejstřík signatur

Rejstřík signatur jsem seřadila podle přírůstkových čísel. K signaturám jsem pak přiřadila čísla odkazující na katalogovou část práce.

H III - 10, př. č. 156 - 36	L/2 II - 35, př. č. 6 645 - 14
H/a/2 II - 32, př. č. 174 - 57	L III - 8, př. č. 6 872 - 69
H/a I - 19, př. č. 1 636 - 103	L III - 8a, př. č. 6 873 - 70
H/6 IV - 2, př. č. 2 353 - 12	L III - 8b, př. č. 6 874 - 71
L/b IV - 12, př. č. 3 755 - 49	L III - 8c, př. č. 6 875 - 72
I/3 I/2 - 16, př. č. 4 409 - 3	L V - 4, př. č. 6 968 - 105
I/2 I/2 - 20, př. č. 4 414 - 83	L/3 VIII - 6, př. č. 7 100 - 55
I/4 I - 25, př. č. 4 619 - 104	L X - 2, př. č. 7 198 - 73
I/5 I/2 - 32, př. č. 4 786 - 4	L X - 22, př. č. 7 244 - 1
I/I - 2, př. č. 5 101 - 5	L/4 I - 2, př. č. 7 254 - 52
I/I - 2a, př. č. 5 102 - 6	L/4 I - 2a, př. č. 7 255 - 53
I/I - 2b, př. č. 5 103 - 7	L/4 I - 2b, př. č. 7 256 - 54
I/I - 2c, př. č. 5 104 - 8	L/4 I - 3a, př. č. 7 258 - 50
I IV - 11, př. č. 5 239 - 106	L/4 I - 6, př. č. 7 259 - 74
I V - 26, př. č. 5 305 - 107	L/4 II - 9, př. č. 7 287 - 75
I/2 I - 3, př. č. 5 489 - 94	L/2 VII - 12, př. č. 7 423 - 63
I/3 I - 8, př. č. 5 602 - 9	L/5 II - 5, př. č. 7 483 - 93
I/3 I - 9, př. č. 5 603 - 10	L/5 II - 12, př. č. 7 492 - 65
K I/2 - 17, př. č. 5 948 - 95	L/5 II - 12a, př. č. 7 493 - 66
K I - 3, př. č. 6 019 - 39	L/5 II - 22, př. č. 7 503 - 51
K I - 3a, př. č. 6 020 - 40	L/5 III - 5a, př. č. 7 508 - 76
K I - 3b, př. č. 6 021 - 41	L/5 III - 5b, př. č. 7 509 - 77
K I - 3c, př. č. 6 022 - 42	L/6 III - 3, př. č. 7 624 - 25
K I - 3d, př. č. 6 023 - 43	L/6 III - 10, př. č. 7 630 - 67
K I - 3e, př. č. 6 024 - 44	L/6 II - 5, př. č. 7 643 - 13
K I - 3f, př. č. 6 025 - 45	L/6 II - 11, př. č. 7 649 - 56
K I - 3g, př. č. 6 026 - 46	L/6 II - 15, př. č. 7 653 - 85
K I - 3h, př. č. 6 027 - 47	L/6 II - 32, př. č. 7 670 - 78
K IV - 42, př. č. 6 207 - 48	L/6 II - 46, př. č. 7 683 - 15

L/3 III - 2, př. č. 7 802 - 79
L/3 III - 2a, př. č. 7 803 - 80
L/3 III - 2b, př. č. 7 804 - 81
L/3 V - 6, př. č. 7 877 - 16
L/3 VIII - 3, př. č. 7 961 - 64
L/3 X - 16, př. č. 8 063 - 17
L/3 X - 17, př. č. 8 064 - 18
L/3 X - 18, př. č. 8 065 - 19
L/3 X - 18a, př. č. 8 066 - 20
L/3 X - 19, př. č. 8 067 - 21
L/3 X - 20, př. č. 8 068 - 22
L/3 X - 21, př. č. 8 069 - 23
M III - 4, př. č. 8 755 - 99
M III - 8, př. č. 8 760 - 86
M III - 8a, př. č. 8 761- 87
M VIII - 52, př. č. 9 155 - 101
M VIII - 70, př. č. 9 173 - 26
E III - 1, př. č. 10 889 - 27
E III - 1a, př. č. 10 890 - 28
E III - 1b, př. č. 10 891 - 29
E III - 1c, př. č. 10 892 - 30
E III - 1d, př. č. 10 893 - 31
E III - 1e, př. č. 10 894 - 32
F VIII - 10, př. č. 11 473 - 102
F/2 III - 3, př. č. 11 591 - 96
C/2 II - 22, př. č. 13 613 - 33
g/2 II - 90, př. č. 15 119 - 97
g/VI - 13, př. č. 15 479 - 100
g VI - 117, př. č. 15 496 - 11
g VII - 149, př. č. 15 616 - 88
g VI - 99, př. č. 15 675 - 92
h/2 II - 55, př. č. 15 708 - 98
h I - 45, př. č. 15 831 - 108
i/2 II - 63, př. č. 16 256 - 38
m I - 28, př. č. 17 099 - 68
M I/2 - 33, př. č. 17 177 - 24
M I/2 - 42, př. č. 17 186 - 58
m II - 10, př. č. 17 224 - 109
F/3 III - 13, př. č. 18 927 - 91
F/2 IV - 8, př. č. 18 940 - 84
F/3 I - 17, př. č. 19 003 - 89
F/3 III/2 - 9, př. č. 19 085 - 82
F/3 III/2 - 17, př. č. 19 093 - 62
F/3 V/2 - 16, př. č. 19 168 - 59
F/3 V/2 - 16a, př. č. 19 169 - 60
F/3 V/2 - 16b, př. č. 19 170 - 61
F/3 IV - 4, př. č. 19 256 - 37
F/3 IV - 9, př. č. 19 261 - 90
F/3 IV/2 - 7, př. č. 19 275 - 2
E/2 VIII - 12, př. č. 21 138 - 34
A/2 II/4 - 2, př. č. 21 334 - 35